На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

№ 186 (538)

Пятніца, 16 кастрычніка 1998 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Народная Воля

Кошт: у кіёсках і крамах — 4000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Президент Беларуси направил госсекретаря Совета безопасности Виктора Шеймана в "горячую точку" — Югославию.

"Голубь мира" (или "славянский ястреб"?) наделен, по заявлению официального Минска, "самыми широкими полномочиями"...

Рэзананс

Хто ж стаў на абарону клікі Мілошавіча, якая нясе адказнасць за злачынствы супраць чалавечнасці?

На Балканах рассыпаецца апошняя камуністычная імперыя ў Еўропе. Харваты, баснійцы, славенцы не пажадалі больш жыць пад прыгнётам сербскага вялікадзяржаўнага гегеманізму. У выніку нацыянальна-вызваленчай барацьбы ўзніклі незалежныя дзяржавы, у якіх праводзяцца рэформы і якія паступова вяртаюцца ў сям'ю цывілізаваных народаў Еўропы. У Югаславіі ж пануе таталітарны камуністычны рэжым, які давёў эканоміку да калапсу, папірае правы чалавека і цэлых народаў. Шавіністычная кліка Мілошавіча, якая нясе адказнасць за злачынствы супраць чалавечнасці, здзейсненыя сербскімі агрэсарамі ў 1991—1995 гг., ужо некалькі год праводзіць генацыд албанскага насельніцтва правінцыі Косава. Урэшце міжнародная супольнасць рашуча выступіла супраць забойцаў у імкненні спыніць злачынствы.

Хто ж стаў на абарону мілошавіцкіх галаварэзаў? Зразумела, уз'яднальнікі ўсіх славян і самыя праваслаўныя камуністы ў свеце. Еўра-азіяцкая маскоўская імперыя, якая пераўзышла Югаславію толькі маштабамі эканамічнага развалу і каланіяльных войнаў, але прэтэндуе на геапалітычную ролю. Ды яшчэ ейны сатэліт — рэжым Лукашэнкі. На Беларусі, якая перажывае разбуральны эканамічны і сацыяльны крызіс, улады разгарнулі непараўнальную кампанію ваеннай істэрыі. Лукашэнка абяцае югаслаўскім імперыялістам ракеты, самалёты, строга перасцерагае Францыю, Вялікабрытанію "і іншыя краіны, якія лічаць, што яны недасягальныя". Уражвае перш за ўсё неадэкватнасць дзеяння кіраўніцтва Беларусі, краіны, абсалютная большасць насельніцтва якой жыве за рысай беднасці. Днямі ў Расію былі адпраўленыя 30 грузавікоў з прадуктамі харчавання (у нас няма галодных!). А ў Югаславію накіравалася група дзяржаўных спецыялістаў з Мінска. Беларусь зноў уцягваюць у небяспечныя ваенна-палітычныя гульні. Зноў выстаўляюць на пасмешышча перад усім цывілізаваным светам побач з такімі палітычнымі і эканамічнымі банкротамі, як Расія, Ірак, Лівія.

Прэс-служба Беларускага народнага фронту "Адраджэньне".

Протест

Каждую копейку заработной платы профсоюз вынужден "вытягивать" у администрации — как раскаленную болванку из печи...

Утро 13 октября для администрации Минского автомобильного завода стало пасмурным. В цехах обсуждали листовку Свободного профсоюза металлистов, в которой разъяснялась суть решения генерального директора МАЗа, издавшего приказ о повышении заработной платы в этом месяце лишь на 15 процентов. И это в то время, когда в связи с обвальным ростом цен крупные заводы столицы, по сведениям свободного профсоюза, подняли заплату на 30 и более процентов.

Средняя заработная плата на МАЗе за сентябрь составила 6,8 миллиона рублей. Выдадут ее лишь к 20 октября и будет она эквивалентна по курсу "черного рынка" 45 долларам, а скорее всего, и того меньше. Кстати, еще весной этого года средняя заработная плата автозаводчан соответствовала 120 долларам. Тем не менее руководство завода громогласно заявило, что оснований для волнений у рабочих нет.

Совет Свободного профсоюза металлистов МАЗа предложил администрации поднять оплату на 50 процентов. Требование это, названное администрацией политическим, настолько переполошило мазовское руководство, что на утренней планерке 13 октября исполняющий обязанности генерального директора В.А.Калечиц говорил не о насущных потребностях производства, а о неких силах, которые стремятся дестабилизировать политическую обстановку на заводе с тем, чтобы сделать это предприятие фактором дестабилизации ситуации в республике.

У председателя свободного профсоюза МАЗа Михаила Маринича — своя оценка складывающейся на МАЗе ситуации. "Функция профсоюза, — говорит Маринич, — в том и состоит, чтобы отстаивать интересы работников наемного труда. Исходя из этого общего принципа, профсоюз всегда находится в оппозиции к нанимателю, а формы и методы достижения цели очень разные, в зависимости от обстоятельств. Чем острее ситуация — тем радикальнее меры, вплоть до угрозы проведения массовых акций протеста или забастовки". Вот этот резонный, взвешенный, цивилизованный подход к делу Свободного профсоюза администрация МАЗа переводит в политическое русло, обвиняя профсоюз и его и лидера Михаила Маринича в разжигании страстей...

В тот же день 13 октября состоялось заседание комиссии по коллективному договору между администрацией и профсоюзами, которая и должна была вынести "вердикт" по коренному на сей момент вопросу: так на 15 или на 50 процентов увеличивать зарплату работникам завода в связи с очередным витком инфляции и обвальным ростом цен в Беларуси?

Появление в административном корпусе журналиста и депутата Верховного Совета 13-го созыва В.Щукина и высказанное им желание присутствовать на заседании не вызвало у большинства членов комиссии ни малейшего энтузиазма. Представителей прессы пытались выдворить с заседания силой, против чего резко выступил председатель Свободного профсоюза металлистов М.М.Маринич. Председателю комиссии В.И.Бабарикину ничего не оставалось делать, как поставить вопрос о "свободе слова" на голосование: большинство высказалось против гласности... Журналистам пришлось удалиться.

Что же решила комиссия за закрытой дверью?

Заработная плата за октябрь, которую заводчане получат к 20 ноября, возрастет лишь на 17,6 процента. И то при условии, что не будет простоев. Вопрос о дальнейшем повышении зарплаты остался открытым. Профсоюзы и администрация договорились о том, что к 26 октября генеральная дирекция обязуется изыскать финансовые средства для того, чтобы повысить зарплату в октябре на 30 процентов. "Будем ждать у моря погоды", — с горечью подвел итог Михаил Маринич.

Комиссии, с точки зрения журналиста, в самом деле было что скрывать от прессы. Оказывается, из всей комиссии только у председателя Свободного профсоюза металлистов М.Маринича зарплата равна средней по заводу. У остальных же членов комиссии она составляет от двух до четырех среднезаводских. То есть для них лично проблема выживания далеко не так актуальна, как для работников завода. И вышло все, как в поговорке, — сытый голодного не разумеет...

Данила ХАЛЕЦКИЙ.

Стоп-кадр

Стеклотара как источник "навара"

Пустая бутылка из-под водки с точки зрения жаждущих выпить — это источник иссякший. Пустая банка из-под маринованных огурчиков, по мнению сторонников культурного застолья, — не закусь. Однако стеклотара обладает залоговой стоимостью, и именно это ее свойство делает ее столь привлекательной для индивидуальных собирателей порожних бутылок.

Жители Ветковского района Беларуси занятие, типичное для нищенствующих старух и стариков, превратили в прибыльный бизнес, поставленный на широкую ногу. Предприниматели ездят к соседям, в деревни Брянской области, и "принимают" там стеклотару у местных жителей на дому. Тамошние сельчане уже и забыли, что такое приемные пункты, они не знают, куда девать бутылки и банки, а некоторые более "догадливые" просто закапывают их в землю. Многие из них не получают зарплату несколько лет и потому за бесценок с радостью отгружают белорусским заготовителям стекло. Последние сдают ее дома по полноценной залоговой стоимости — вот и выгода.

Закона, запрещающего ввоз в Беларусь пустой тары, нет, так что бизнес пока процветает: иные вояжеры за один рейс провозят на легковом автомобиле с прицепом до полутора тысяч бутылок.

На снимке запечатлен момент: на контрольном пункте милиции рейдовая бригада проверяет груз "бутылочного" предпринимателя. Стражи порядка ему и другим "стеклотарщикам" могут сказать лишь одно: "Езжайте с миром!"

Что и говорить, голь на выдумки хитра, причем по обе стороны российско-белорусской "прозрачной" границы: Брянщина от горькой жизни пьет "горькую", Гомельщина на беде соседей зарабатывает свой "навар" — области-побратимы да и только. Вот уж действительно, "народная интеграция" в действии...

Людмила ВАЛЕНТИНОВА.

Гучная справа

Епіскапа Пятра Гушчу вызвалілі з-за кратаў

У сераду пасля сямімесячнага ўтрымання ў СІЗА Мінска вызвалены з-за кратаў епіскап Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы Пётр Гушча.

Нагадаю, што святара затрымалі 6 сакавіка гэтага года. Пятра Гушчу абвінавацілі ў тым, што ён быццам бы на працягу паўгадзіны займаўся... аналізмам ў адным з дзіцячых садкоў Мінска. У сакавіку супраць епіскапа Беларускай аўтакефальнай царквы пракуратурай Савецкага раёна сталіцы была ўзбуджана крымінальная справа па 118-м артыкуле Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь. Але следства не даказала, што Гушча займаўся распустай у адносінах да непаўналетніх. І тады святару прад'явілі другое абвінавачванне па частцы 2 артыкула 201 Крымінальнага кодэкса Беларусі — злоснае хуліганства.

Судовы працэс над Пятром Гушчам пачаўся 21 жніўня. Пасля трох дзён пасяджэнняў суд Савецкага раёна Мінска вынес прыгавор. Святара асудзілі на 3 гады суровага рэжыму.

Аднак Пётр Мікалаевіч, а таксама яго адвакат Міхаіл Воўчак і грамадскі абаронца Гары Паганяйла падалі апеляцыю ў Мінскі гарадскі суд і дабіліся перагляду прыгавора.

13 кастрычніка судовая калегія па крымінальных справах Мінскага гарадскога суда пад старшынствам Рыгора Казырыцкага разгледзела касацыйную скаргу Пятра Гушчы. На здзіўленне, усё адбывалася вельмі хутка. Суддзя зачытаў выпіску рашэння гарадскога суда, згодна з якой прыгавор суда Савецкага раёна адмянілі і знізілі меру пакарання Пятру Гушчу. Святар атрымаў тры гады ўмоўна з адтэрміноўкай на два гады і ў той жа дзень быў вызвалены з-за кратаў.

Марыя ЭЙСМАНТ.

Абрабаваць банк паспрабаваў... міліцыянер

У Гродне арыштаваны двое злачынцаў, якія паспрабавалі некалькі тыдняў таму абрабаваць мясцовы філіял "Беларусбанка". Адзін з затрыманых — сяржант міліцыі, які служыў у мясцовым аб'яднанні "Варта" і працаваў у ахове названага банка. Другі арыштаваны — яго прыяцель.

У пачатку жніўня яны ледзь не паўтарылі нашумелае абрабаванне паўтарагадовай даўнасці, калі з філіяла "Пріорбанка" ў абласным цэнтры злодзей, асоба якога да гэтага часу не ўстаноўлена, выкраў больш за мільярд рублёў. Ажыццявіць задуманае ім перашкодзіла чыстая выпадковасць. Звязаўшы міліцыянера-вартаўніка і адчыніўшы загадзя падрыхтаванымі ключамі-дублікатамі сейф, які знаходзіўся ў сховішчы, яны ўжо былі гатовы забраць усё, што там ляжала, але да будынка банка нечакана пад'ехала аўтамашына. Міліцыянеры з аб'яднання "Варта" накіраваліся не ў філіял банка, а ў размешчаную побач ювелірную майстэрню. Не ведаючы аб гэтым, зладзеі выскачылі з акна другога паверха і ўцяклі, не крануўшы ў сейфе два з палавінай мільярды рублёў, 4 тысячы амерыканскіх долараў, а таксама іншую валюту і матэрыяльныя каштоўнасці.

Затрыманым прад'яўлена абвінавачанне ў спробе абрабаваць банкаўскі філіял. Вядзецца следства.

Самі з вусамі

Магілёўскі рапс пойдзе на алей

Свой рапсавы алей будзе ў Магілёўскай вобласці. У Бабруйскім раёне ў вёсцы Хімы ўведзены ў строй новы завод па перапрацоўцы алейных культур. Ён аснашчаны высокапрадукцыйным нямецкім і айчынным абсталяваннем. У год гэта прадпрыемства можа перапрацоўваць трынаццаць тысяч тон сыравіны. Прычым не толькі насенне рапсу. Пры невялікай тэхналагічнай пераналадцы абсталявання ў справу пойдзе насенне льну, сланечніку. Бабруйскі завод будзе працаваць на мясцовай сыравіне. Ужо ў гэтым годзе з калгасамі і саўгасамі вобласці заключаны дагаворы на пастаўку 5,5 тысячы тон насення рапсу. Праўда, пакуль паступіла крыху больш як чатырыста тон. У 1999 годзе гаспадаркі Магілёўшчыны пашыраць пасевы гэтай культуры да пятнаццаці тысяч гектараў, каб забяспечыць мясцовае перапрацоўчае прадпрыемства сыравінай пад усю яго праектную магутнасць.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

З нагоды

Юрась БЕЛЕНЬКІ: "Дзесяць гадоў нашага змагання пераканаўча засведчылі, што Беларусь сапраўды жыве!"

Напярэдадні юбілею Беларускага народнага фронту адзін з яго заснавальнікаў і цяперашніх лідэраў Юрась БЕЛЕНЬКІ адказвае на пытанні рэпарцёра "Народнай волі" Вольгі КЛАСКОЎСКАЙ

У нядзелю, 19 кастрычніка, адзначае сваё дзесяцігоддзе Беларускі народны фронт "Адраджэньне". Тады, восенню 88-га, мясцовая партакратыя, якая заўсёды на ўцеху Маскве ўзорна шчыравала на ніве змагання з "национализмом", пнулася любым кшталтам перашкодзіць стварэнню масавага руху за адраджэнне Бацькаўшчыны. Калі ж падзея адбылася, праз афіцыёзны друк на БНФ абрынулася брудная хваля інсінуацый.

Не ў пашане, мякка кажучы, Фронт і ў цяперашніх улад. Але тое, што ён здзейсніў за дзесяцігоддзе дзеля дэмакратызацыі грамадства, уздыму нацыянальнага духу, ужо не выкрасліш з гісторыі. І яе няўмольная хада, як бы ні тужыліся цемрашалы, усё расставіць па сваіх месцах.

Ва ўпартым палітычным змаганні за дастойны нацыі заўтрашні дзень, за вольную ды заможную будучыню народа і сустракае Фронт сваю адметную дату.

— Нават тыя, хто ненавідзіць Фронт, мусяць прызнаць, што ягоныя прагнозы фантастычным чынам непазбежна збываюцца...

— Сапраўды, толькі ніякай фантастыкі тут няма. У адрозненне ад сваіх апанентаў, мы не займаемся палітычнай міфалогіяй, а абапіраемся на цвярозы і аб'ектыўны навуковы аналіз грамадскай сітуацыі і заканамерных тэндэнцый яе развіцця.

Няварта далёка хадзіць — возьмем жахлівы фінансава-эканамічны абвал у Расіі, з нагоды якога айчынныя дзяржаўныя мужы робяць круглыя вочы. Між тым, бы ў ваду глядзеў Зянон Пазьняк, выступаючы на сесіі Вярхоўнага Савета роўна 7 гадоў таму, 17 кастрычніка 1991 года: "У Расіі наспявае эканамічны і палітычны абвал. Толькі сляпы гэтага не разумее. Будзе вельмі кепска, калі з-за неразважлівасці кіраўніцтва Беларусі мы не здолеем засцерагчы наш народ, гаспадарку і рэспубліку ад гангрэны распаду".

Афіцыйны Мінск, аднак, усе гэтыя гады пад барабаннымі лозунгамі інтэграцыі з "вялікай суседкай" ды "славянскага ўз'яднання" праводзіў менавіта сляпы курс жорсткай прывязкі нашай нацыянальнай эканомікі (ды і палітыкі таксама) да разбітай расійскай калясніцы. У выніку маем сёння цэлы букет заканамерных наступстваў: следам за расійскім рублём абваліўся "зайчык", энерганосьбіты абыходзяцца даражэй за сусветныя кошты, пагражае навакольнаму асяроддзю сумна вядомы расійскі вайсковы аб'ект пад Баранавічамі і г.д.

А магло ж быць зусім іначай. Стартуючы прыкладна ў аднолькавых з Беларуссю ўмовах, зайздросных поспехаў дамагліся тыя посткамуністычныя краіны, што, вылузнуўшыся з крамлёўскага хамута, абралі самастойны шлях радыкальных рынкавых і дэмакратычных рэформаў, — Чэхія, Венгрыя, Польшча, дзяржавы Балтыі...

Беларускі народны фронт, хоць праціўнікі заўжды і абвінавачвалі нас у голай дэмагогіі, даўно мае адпаведную рэфарматарскую праграму.

— Вы лічыце, што да яе мусяць звярнуцца цяперашнія ўлады?

— Раз-пораз наступаючы на граблі, яны сапраўды пад ціскам абставін "пазычаюць" штосьці з нашых праграмных эканамічных ідэй, натуральна, забываючыся спасылацца на аўтарства. Але па вялікім рахунку беларускай дзяржаве патрэбна зусім іншае, нацыянальна свядомае кіраўніцтва, якое арыентавалася б не на "светлае мінулае", а на цывілізаваныя прынцыпы рынку ды дэмакратыі, на інтэграцыю Беларусі ў еўрапейскую ды сусветную супольнасць. Цяперашняя ж дзяржаўная эліта няздольная на гэта, што называецца, па вызначэнні.

— Між тым яна не стамляецца з гнеўным выкрывальніцкім пафасам бэсціць БНФ за тое, што ён "рвецца да ўлады".

— Такія абвінавачванні толькі сведчаць пра ўзровень яе палітычнага мыслення. Барацьба апазіцыі за прыход да ўлады — натуральная з'ява ў сапраўды дэмакратычным грамадстве. Аднак "дэмакратыя па-беларуску" — гэта, як вядома, дубінкі супраць маніфестантаў, турэмныя краты для апазіцыйных актывістаў, дзяржаўная манаполія на сродкі масавай інфармацыі...

Ці варта дзівіцца, што ад афіцыйнага Мінска з ягонай дрымучай псіхалогіяй канфрантацыі як на ўнутрыпалітычнай, так і на міжнароднай арэне (згадаем хаця б пра скандальна вядомыя Драздьі) адхіснулася практычна ўся цывілізаваная сусветная грамада?

— Казённая прапаганда сцвярджае, што дзейнасць Фронту інспіруецца менавіта каварным Захадам, а кіраўніцтва БНФ знаходзіцца ледзь ці не на службе ў ЦРУ...

— Для любога, у каго свая галава на плячах, гэтыя да болі знаёмыя прыёмчыкі таталітарысцкай прапаганды смеху вартыя. Так, замежжа салідарнае з нашай барацьбой, бо тыя прынцыпы дэмакратыі, рыначнай эканомікі, павагі да правоў чалавека, за якія мы сёння мусім весці зацятае змаганне, даўно сталі на Захадзе святымі.

Разам з тым дзейнасць Фронту грунтуецца на трывалым падмурку, закладзеным папярэднімі пакаленнямі змагароў за незалежнасць Бацькаўшчыны, захаванне самабытнасці беларусаў у сусветнай сям'і народаў. У гэтым сэнсе зусім не толькі сімвалічны сэнс мае вылучаная БНР і падтрыманая намі ініцыятыва датычна грамадзянства БНР. Гэта — не спроба вярнуцца ў мінуўшчыну (туды цягнуць нашу краіну якраз тыя, што зараз асядлалі саноўныя крэслы), а, калі казаць высокімі словамі, своеасаблівая прысяга свядомых сыноў і дачок нашай зямлі ў імя дастойнай будучыні сваёй Айчыны.

Дзесяць гадоў БНФ пераканаўча засведчылі: сапраўды — "Жыве Беларусь!"

Зменшыўся намалот збожжа

Паводле даных статыстыкаў, у параўнанні з мінулым годам на 22 працэнты зменшыўся намалот збожжа, што адбілася і на аб'ёмах дзяржаўных закупак гэтага віду сельгаспрадукцыі. За дзевяць месяцаў бягучага года ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага ў засекі засыпана збожжа на 16 працэнтаў менш.

Праблемы фінансавага крызісу абмяркоўваюцца ў Швейцарыі

У Жэневе пачала работу 45-я сесія Савета па гандлі і развіцці (ЮНКТАД).

У рабоце сесіі прымаюць удзел дэлегацыі больш як ста краін-удзельніц гэтага савета, а таксама ў якасці наглядальнікаў — прадстаўнікі амаль 20-ці міжнародных арганізацый. У першы дзень тут адбылася дыскусія па адным з галоўных пытанняў парадку дня сесіі — "Узаемазалежнасць і глабальныя эканамічныя пытанні праз прызму гандлю і развіцця: прычыны, урэгуляванне і прадухіленне фінансавага крызісу". У рамках яе была прааналізавана роля знешніх і ўнутраных фактараў у правакаванні валютных узрушэнняў. 45-я сесія Савета па гандлі і развіцці (ЮНКТАД) завершыць сваю работу 23 кастрычніка.

Нобелеўскую прэмію атрымаюць тры фізікі

У гэтым годзе Нобелеўскую прэмію па фізіцы падзеляць паміж сабой тры прафесары фізікі з Амерыкі: Роберт Лафлін, Хорст Сцёрмер, Даніэл Цуі. Адкрыццё, зробленае імі ў квантавай фізіцы, не мае пакуль што практычнага прымянення, але з'яўляецца адным з буйнейшых у гэтай галіне.

Вучоныя-фізікі ўжо атрымалі прэстыжны прыз амерыканскага таварыства фізікаў імя Олівера Баклей. Яны ўнеслі яшчэ адзін істотны ўклад у квантавую фізіку, лічыць шведская акадэмія навук у сваёй матывацыі Нобелеўскай прэміі.

В Варшаве идет разговор о нарушении прав человека. В том числе и в Беларуси...

Сегодня в Варшаве в стенах Сената продолжит работу 3-я Международная конференция по правам человека. Участие в варшавской конференции принимают около 700 гостей из 39 стран мира. Среди участников — правозащитники из Северной Кореи, Китая, Кубы, Словакии, Чечни, России, Беларуси. На конференцию прибыли такие известные политические и общественные деятели, как российский правозащитник Сергей Ковалев, президент Чечни Аслан Масхадов, бывший председатель ВС Беларуси Станислав Шушкевич и др. Конференция проходит под почетным патронажем премьер-министра Польши, маршалков Сейма и Сената, а также министра иностранных дел РП. Профинансировали проведение конференции, в том числе и приезд гостей из бывшего СССР, ряд польских министерств, ОБСЕ, фонд "Freedom House", а также такие польские фирмы, как авиакомпания LOT, Телекоммуникация, государственная страховая компания PZU, банки Pekao S.A. и PBK и др.

История этой конференции насчитывает уже 10 лет. Этой дате, а также 50-летию Всеобщей декларации прав человека и посвятили 3-ю Международную конференцию по правам человека ее организаторы, выводящиеся из польской "Солидарности". Именно первый независимый польский профсоюз в 1989 г. в полулегальных условиях организовал и провел в Мистшеёвицах, недалеко от Кракова, первую конференцию, на которую собралось более 1200 участников, в том числе около 300 заграничных гостей. Вторая конференция планировалась в литовской столице в 1990 г., однако в связи с блокадой Вильнюса советскими войсками была перенесена в Ленинград, чему содействовал в значительной степени нововыбранный городской Совет Ленинграда. В нынешнем году традиция конференций была возрождена, однако будет ли у нее продолжение в будущем, трудно сказать. Как говорит председатель оргкомитета сенатор Збигнев Ромашевски, если участники конференции посчитают ее полезной, то, возможно, сразу же создадут международный оргкомитет для подготовки следующей подобной встречи. По его мнению, последующие конференции могли бы проходить в других странах, например, бывших советских республиках.

Программа варшавской конференции весьма насыщенна: участники ее встретятся на двух пленарных заседаниях, примут участие в работе проблемных сессий, проведут национальные брифинги для прессы и заинтересованных лиц о ситуации с правами человека в отдельных странах. В центре внимания участников конференции будут проблемы, связанные с институтом государства как гаранта прав личности, а также опасностей, которые несет для прав человека государство, влияние глобализации на права человека. Организаторы заверяют, что в ходе встречи представителей разных стран и культур будут подниматься и контроверсийные проблемы: универсальна ли Всеобщая декларация прав человека, можно ли спустя 50 лет от принятия Декларации назвать ее требования соответствующими современному миру?

Накануне конференции организаторы не сообщали полного списка белорусских участников — из "соображений безопасности", по их словам. Известно, что некоторые приглашенные из ряда стран, где больше всего нарушаются права человека, не смогли приехать в Польшу в связи с тем, что их не выпустили за границу.

Людмила ГУЛЯКЕВИЧ.

Ці патрэбна дыета жывёле?

Група гомельскіх эканамістаў распрацавала праграму аптымальнага кармлення буйной рагатай жывёлы, свіней і птушкі. Тэарэтычныя падлікі даюць падставы сцвярджаць аб значным зніжэнні сабекошту рацыёнаў пры строгім захаванні балансу ўсіх неабходных для жывёлы вітамінізаваных і мінеральных дабавак. Як заявіў карэспандэнту БелТА адзін з распрацоўшчыкаў рацыянальнага ўтрымання жывёлы Алег Кананенка, існуючыя рацыёны кармлення ў гаспадарках рэспублікі пры новым метадзе можна зменшыць на 20—30 працэнтаў без зніжэння прадукцыйнасці жывёлы. Праўда, пакуль ніхто з кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў Гомельшчыны не адважваецца прымяніць дыету на практыцы.

Ведайце!

Юрый ХАДЫКА, прафесар

Што мае Беларусь ад таго, што Масква рвецца стаць "трэцім Рымам"

Гісторыя Расіі — гэта ланцуг крызісаў, падзеленых перыядамі застою, якія ўзрываліся звычайна ў выніку вайсковых паразаў і спроб унутранага рэфарміравання. З веку ў век паўтаралася адна агульная схема: параза — спроба рэформ — рэакцыя і застой.

Як краіна, што прэтэндуе на сусветную ролю, Маскоўская дзяржава склалася ў канцы XV — пачатку XVI стагоддзяў. Гэта час, калі паўстала геапалітычная тэорыя: "Масква — трэці Рым, а чацвёртаму не бываць". Выбуховы рост тэрыторыі і ваеннай магутнасці пры Іване III і Васіле III і, адпаведна, багацця замацавалі гэтую тэорыю. Канчаткова асаблівасці дзяржаўнага і сацыяльнага ладу склаліся пры Іване IV, якому да таго ж удалося забяспечыць стратэгічна выгадныя ўмовы для сваёй дзяржавы, знішчыўшы Казанскае і Астраханскае ханствы, пасля чаго ворагаў у Масквы не засталося ні на Поўначы, ні на Усходзе.

Гэтыя асаблівасці наступныя:

1) абсалютная сакральная манархічная ўлада. Ідэя запазычана з сярэднявяковай Грэцыі-Візантыі і замацаваная дынастычным шлюбам Івана III з Сафіяй Палеалог, пляменніцай апошняга Канстанцінопальскага ўладара. У адрозненні ад Захаду свецкая ўлада ў Маскве заўсёды была вышэй за духоўную, а прапагандысцкі апарат царквы абслугоўваў і апраўдваў дзяржаўную палітыку, якая зыходзіла з права "сапраўднага хрысціянскага імператара" на сусветнае панаванне;

2) гэтая ўсходне-хрысціянская ідэя дзяржаўнасці атрымала афармленне на ўсходні, мусульманскі манер, да чаго прычынілася найперш 250-гадовае падпарадкаванне Масквы Залатой Ардзе. Для мусульманскага свету не характэрна ідэя свецкай прававой дзяржавы. Крыніцаю права там з'яўляюцца Каран і воля манарха. Ні годнасць, ні жыццё асобнага чалавека — нішто перад інтарэсамі супольнасці, якія ўвасабляе манарх.

Ужо Іван IV Жахлівы прыводзіць дзяржаўную і сацыяльную структуру краіны ў поўную адпаведнасць з усходнім, азіяцкім узорам.

Ён фізічна вынішчае радавую арыстакратыю і стварае сацыяльную групу "дваровых" — служылых людзей. Пераўтварае прыватна-ўласніцкія землі родавай арыстакратыі ў дзяржаўную маёмасць, канчаткова "запрыгоньвае" сялян. Стварае аналаг усходняй "прэтарыянскай гвардыі" — янычараў у выглядзе стралецкіх аддзелаў. Гэты інстытут праз тайную паліцыю (жандармерыю, ВЧК, ОГПУ, КДБ, ФСБ) захаваецца да нашых дзён. Ён мае мала агульнага са спецслужбамі заходніх краін — МІ-5, ЦРУ. Ён, хутчэй, бліжэй да гестапа — па шырыне функцый і ваеннай магутнасці;

3) ідэі выбранасці, месіянства, а таксама поўная бяспраўнасць асобы нараджаюць спецыфічную сацыяльна-псіхалагічную рысу — патранізм. Ірацыянальную веру ў абарону і выратаванне ад асобы манарха, падаўленне прыватнай ініцыятывы і яе дыскрэдытацыя. Стадны інстынкт. Згоду з правам дзяржавы бязлітасна караць любое іншадумства.

Канчаткова ідэалогія расійскага імперыялізму афармляецца ў XIX стагоддзі і канцэнтравана выражаецца ў формуле "праваслаўе, самадзяржаўе, народнасць". Лёгка заўважыць, што камуністы толькі мянялі назвы гэтых трох кітоў расійскага імперыялізму. Замянілі праваслаўе на марксізм-ленінізм з тымі ж месіянскімі прэтэнзіямі на канчатковую ісціну і сусветнае панаванне, цара — на генсека, а потым — на прэзідэнта з "царскімі", па трапным выразе А.Лукашэнкі, паўнамоцтвамі і адпаведнымі грамадзянскімі рытуаламі. А народнасць — калектывісцкі ідэал — пакінулі без змен, хаця "служылых" людзей замянілі на наменклатуру КПСС.

Такім чынам, расійская ментальнасць фарміравалася на працягу 500 год, як ментальнасць народа, які жыве ў "ідэальнай дзяржаве", мадэль якой ён павінен распаўсюдзіць на ўвесь свет. Адсюль афіцыйны расійскі фанатызм і веранецярпімасць, клаустрафобія (увесь час куды-небудзь "рубяць" вакно) і нянавісць да іншаземцаў, якая лёгка пераходзіць у слязлівую любоў. Асабліва, калі гэтыя іншаземцы губляюць сваю дзяржаўную незалежнасць. Узгадаем, як у Маскве "любілі" прыбалтаў і каўказцаў. І як любяць зараз.

У "ідэальнай дзяржаве" няма чаго паляпшаць. Акрамя дробязяў. Таму натуральная форма яе жыццядзейнасці — знешняя агрэсія. Тым болей што паспяховая агрэсія дае багацце, хаця і часовае. Маскоўскія музеі і бібліятэкі — гэта ў сваёй большасці склады нарабаваных каштоўнасцей.

Наадварот, непаспяховая агрэсія стварала повад. Пры гэтым рэформы зверху заўсёды насілі прымусовы, часам крывавы характар і самі часта правакавалі бунт.

Так, калі агрэсія Васіля III супраць Вялікага княства Літоўскага захлынулася, і на Маскве ўсталявалася так званая сямібаяршчына — алігархічнае праўленне, наступіла крывавая "рэвалюцыя зверху" Івана IV і "застой". Правал ягонай агрэсіі на Захадзе выклікаў рэформы Барыса Гадунова, якія пацягнулі за сабой бунт і "смутны час". Ён скончыўся ўсталяваннем манархіі Раманавых і застоем, які жывіўся захопам Украіны. Аднак правал "азоўскіх паходаў" выклікаў крывавую рэвалюцыю Пятра I і працяглы (больш чым стогадовы) застой. А "героям" яго стала Кацярына II — распусніца і тройчы царазабойца, якую тым не менш абвясцілі ледзьве не ідэальнай манархіняй, бо захапіла Рэч Паспалітую і Крым.

Цяжкія войны з Напалеонам, якія не далі Маскве тэрытарыяльных набыткаў, прывялі да няўдалых спроб рэфарміравання і паўстання дзекабрыстаў. Вайсковы правал у Крымскай вайне выклікаў рэформы Аляксандра II і крывавае падаўленне "польскага" паўстання. Яны змяніліся застоем пры Аляксандры III. А параза ў вайне з Японіяй — рэвалюцыяй 1905 года і сталыпінскімі рэформамі, якія пацягнулі крывавы бунт 1917 года, грамадзянскую вайну і "вяртанне назад" да застою.

Перамогі ў захопніцкіх войнах ніколі не вялі ў Расіі да рэфарміравання. Яны служылі толькі пацвярджэннем веры ў "ідэальную дзяржаву". Так, хутка праеўшы нарабаванае ў другой сусветнай вайне, СССР перайшоў у бліскучую эпоху застоя "развітога сацыялізму". Толькі параза ў Афганістане спрычынілася да "перабудовы", у чарговы раз высветліўшы беспадстаўнасць спадзявання ў месіянскую ролю Масквы, яе сусветна-гістарычнае значэнне.

Рэформы М.Гарбачова, а потым і Б.Ельцына сутыкнуліся не толькі з супраціўленнем наменклатуры — служылага класа камбюракратыі, але і пакладіся на неспрыяльную сацыяльную псіхалогію, дзе не была разбурана вера ў выбранасць, асаблівы шлях Расіі. Гэта прывяло да вокамгненнага адраджэння расійскага шавінізму, які стаў ідэалагічнай зброяй антырэфарматарскіх сіл. Ён яшчэ больш расквітнеў у выніку паразы ў чэчэнскай вайне. Таму прыход на фоне правалу рэфарматарскай палітыкі да ўлады Я.Прымакова — вонкавая праява пачатку трэцяга этапа — этапа рэакцыі.

Расійскім шавіністам, якія мараць пра чарговую стабілізацыю — застой, вельмі патрэбна Беларусь. Небяспека аншлюса Беларусі тым большая, што марыянеткавы рэжым Лукашэнкі, які, я лічу, з'яўляецца "пятай калонай" расійскіх шавіністычных сіл, гатовы прадаць нашу незалежнасць па вартай смеху цане — за ўключэнне свайго шэфа ў расійскае палітычнае поле. Таму мы і з'яўляемся сведкамі неверагоднай для здаровага сэнсу сітуацыі — калі ў суседа разгараецца полымя ўсеахопнага крызісу, Беларусь, замест таго каб уцякаць ад пажару, рвецца ў палаючы дом.

Падводзячы вынікі гэтаму аналізу, я сцвярджаю, што наш шанс — адстаяць незалежнасць Беларусі і перспектыву нацыянальна-культурнага адраджэння — у паспяховым разбурэнні веры ў "трох кітоў" расійскага імперыялізму. Не — праваслаўна-панславісцкай ідэалогіі! Не — любым формам самаўладдзя! Не — нівеліроўцы грамадзянскай супольнасці пад лозунгам народнасці і народнага прэзідэнта! Да — нацыяналізму, абароне інтарэсаў беларускага народа! Да — прадстаўнічай дэмакратыі, парламентарызму і мясцоваму самакіраванню! Да — правам чалавека, яго ініцыятыве і годнасці, яго праву мець сваё нацыянальнае аблічча!

Гэта азначае змаганне за сродкі масавай інфармацыі і стварэнне сваіх СМІ. Гэта прапаганда праз сустрэчы і масавыя акцыі. Гэта — аб'яднанне ўсіх апазіцыйных рэжыму сіл на платформе абароны суверэнітэту і вяртання Канстытуцыі-94, падтрымка Вярхоўнага Савета 13-га склікання. Недапушчальныя самаізаляцыя, сектанства, супрацьпастаўленне. Мы павінны патрабаваць прэзідэнцкіх выбараў у 1999 годзе. Не будзе — добра. Тым больш неабходна іх патрабаваць. Свабодных і дэмакратычных. Хоць на сёння гэта верагодна толькі чыста тэарэтычна. Але за гэта трэба змагацца.

Расія супакоіцца з прыходам да ўлады Я.Прымакова. Яна атрымала моцнага і добра спакушанага ў палітычных гульнях прэм'ера. Супакояцца і рэформы. А знешняя агрэсіўнасць узрасце. Для лёса Беларусі важна высветліць, у якой ступені беларускі менталітэт набрыняў за часы каланіяльнай залежнасці маскоўскай нецярпімасцю, самаўпэўненасцю і страхам свабоды. Ці будзем мы любіць Яўгена Максімавіча гэтак жа самаахвярна, як Аляксандра Рыгоравіча?

Але на гэтае пытанне няхай кожны адкажа сабе сам.

Заявление координационного совета Белорусской ассоциации молодых политиков

Власть и неврастения — несовместимы

Признавая как факт экстравагантность поступков и непредсказуемость действий президента Лукашенко;

осознавая, что ложь, обман, манипуляции являются естественной закономерной составляющей политики авторитарных режимов;

понимая, что в условиях тотальной монополизации властями электронных средств массовой информации происходит циничное оболванивание и зомбирование части населения

Белорусская ассоциация молодых политиков (БАМП) рассматривает заявления Лукашенко о якобы готовящемся акте его физической ликвидации с участием посольств зарубежных государств как грубую провокацию.

Цели данной акции очевидны:

используя антиевропейскую, антизападную риторику, Лукашенко поднимает свой рейтинг среди национал-патриотической части российского электората;

навязывая населению республики тему "вашингтонско-брюссельского заговора", политическое руководство Беларуси пытается отвлечь граждан от реальных насущных проблем: безудержного роста цен и обнищания, разорения и банкротства тысяч субъектов хозяйствования.

Это далеко не первая попытка подобным образом создать себе имидж борца за народное счастье и выпросить слезы сострадания у нищих пенсионеров. Однако все предыдущие громкие заявления о якобы имевших место случаях покушения на Лукашенко на деле оказались лишь пропагандистским трюком. Более того КГБ Республики Беларусь официально заявил, что вся угроза для жизни главы государства сводится к заявлениям трех душевнобольных пациентов (документ №11/2-3099 от 21.11.96 за подписью председателя КГБ В.Мацкевича).

Последствия высказываний Лукашенко для Беларуси — очевидны. Заявление президента — это выстрел "лиозненских стрелков" по международному престижу Беларуси, следствием которого явится усиление режима самоизоляции страны от Европы со всеми вытекающими негативными последствиями в сфере экономики, политики, культуры.

В существующих условиях БАМП требует:

1. В рамках инициативы "Свободное слово — в прямой эфир" предоставления времени на белорусском телевидении с целью доведения до населения страны, что же в действительности стоит за "вашингтонско-брюссельским заговором".

2. Провести медицинское освидетельствование и опубликовать в СМИ содержание личных медицинских карт высших должностных лиц страны.

3. Ввести криминальную ответственность для высших должностных лиц за распространение заведомо лживой информации.

13 октября 1998 года.

Стоп-кадр

Мінск. Від на Траецкае прадмесце.

Слышали?

Патриарх Константинопольский — в Польше

По приглашению нового главы польской православной церкви митрополита Савы в Польшу нанес визит патриарх Константинопольский Варфоломей I, почетный глава всего православия — "первый среди равных". В христианском мире его считают вторым по важности после Папы Римского, поскольку Варфоломей I носит титул Экуменического православного патриарха (т.е. всеобщего), а Константинополь называют "вторым Римом".

Варфоломей I — Димитриос Архондонис — родился 29 февраля 1940 г., а патриархом Константинопольским был избран 7 лет назад. Как и его предшественники на этом посту, он по национальности — грек, обладающий турецким гражданством. Район Стамбула (Константинополя) Фанар, где размещается центр православной церкви, не имеет самостоятельной государственности, как Ватикан. При неослабевающем напряжении в греко-турецких отношениях роль патриарха Константинопольского непроста, однако Варфоломей I старается сохранять хорошие отношения с турецкими властями. Нынешнего признанного (всеми православными церквями, кроме российской) главу православия отличает открытость на диалог с другими религиями. Он не столь радикален, как католический костел, в таких вопросах, как антиконцепция, менее аподиктично высказывается по поводу принятия сана женщинами.

За время недельного визита в Польше Варфоломей I посетит Варшаву, Краков и лагерь в Освенциме, центр польского католического костела Ченстохову, Белосток и Белоподляску. Польские власти трактуют визит патриарха Константинопольского наравне с визитами государственных деятелей. Православного патриарха в католической Польше приняли президент этой страны (неверующий) и премьер-министр (протестант). Ему также был присужден титул доктора honoris kausa Христианской теологической академии в Варшаве. Варфоломей I освятил камень под строительство церкви Воскрешения Господня в Семятычах и церкви Св. Юрия в Белостоке, побывал на священной для православных горе Грабарке (там же находится единственный в Польше женский православный монастырь), а также в Хайнувке, недалеко от границы с Беларусью, в мужском православном монастыре в Супрасли, недавно отметившем свое 400-летие.

Польская православная церковь насчитывает около 700 тысяч верующих, организованных в 6 епархий. Православная церковь была "зарегистрирована" в Речи Посполитой в конце XVIII века — в 1788 году на Пинской православной конференции было принято решение, что православная церковь должна приобрести все права в Речи Посполитой, и в 1792 году Сейм наделил ее полными правами. Права автокефальной польская православная церковь получила в 1924 году от патриарха Константинопольского, хотя она до того времени подчинялась Москве, но после революции Россия считалась "безбожной", и польские церковные власти обратились к Константинополю с просьбой об автокефальном статусе. А в 1948 году российская церковь дала польской свое благословение и признала ее самостоятельный статус. Доныне патриарх Константинопольский является почетным председателем польской православной церкви. Польская церковь имеет свою духовную семинарию и "свой" сектор в Духовно-христианской академии, в которой есть еще старокатолический и протестантский сектора. В 1991 г. польский парламент принял закон, который урегулировал отношения между церковью и государством. И теперь польская православная церковь в Польше имеет полную независимость, а церкви и 3 монастыря являются ее собственностью. В польской армии наряду с католическими есть и православные священники, а также представляющие иные верования.

Аляксандр Лукашэнка стрымаў слова перад ваеннымі пенсіянерамі. І дапамог яму Барыс Ельцын...

Колькі разоў кіраўнік Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка публічна выказваўся наконт таго, што ўзровень жыцця ў супольнасці двух славянскіх дзяржаў — Расіі і Беларусі — павінен стаць аднолькавым. І пачынаць, маўляў, Беларусь будзе з пенсіянераў, асабліва з ліку былых ваяроў.

І сапраўды, пенсіі ў былых ваенных пасля эканамічнага абвалу ў Расіі параўняліся. Але не ў беларусаў з расійцамі, каб узрасці да іх памеру, а наадварот, пенсіон расійцаў скаціўся да ўзроўню беларусаў: у сярэднім да 50 долараў у месяц. Не нашмат адстаюць і другія катэгорыі тых, хто заслужыў адпачынак.

Выходзіць, умее Аляксандр Рыгоравіч не толькі трымаць слова, але і прагназаваць падзеі ў межах Саюза "дзвюх" краін, старшынёй Вышэйшага Савета якога ён з'яўляецца.

Вітольд БАРАВІЦКІ.

Задумаемся!

Спасение утопающих — дело рук... других утопающих

8 сентября в "Народной воле" была напечатана заметка "Как вылечить Катю по "специальному назначению"? В ней говорилось о том, что родители больной девочки не могут бесплатно получить необходимое ей лекарство по льготному рецепту, хотя в аптеке оно имеется.

Пока что ни одно ведомство не ответило на вопрос, как же все-таки можно приобрести лекарство по льготному рецепту. Видимо, потому, что заметка была небольшая, конкретные лица и организации не были указаны, а посему вопросы, в ней заданные, можно считать риторическими и на них не отвечать. А может, и нет у нас ведомства, в компетенцию которого это входит. И в самом деле, достаточно того, что какое-то ведомство распорядилось выдавать льготные рецепты, — чего же еще?!

Однако помощь девочке все-таки пришла — от 72-летней П., инвалида 2-й группы, страдающей подобным недугом и принимающей это же лекарство. Она безвозмездно отдала несколько упаковок препарата маме Кати. "Я старый человек. Свое пожила, для меня это уже не так страшно. А когда страдают дети, я не могу жить спокойно", — сказала милосердная женщина.

Родители девочки и редакция "Народной воли" выражают огромную благодарность этому великодушному человеку, не называя его имени. Почему? По просьбе самой П.: "Мне эти лекарства тоже бесплатно выдают, и если врачи об этом узнают, мне больше никогда ничего не дадут".

Вот так!.. Помочь одному больному человеку может другой больной человек, но почему-то не может государство. Причем тот, кто помогает, еще и озирается украдкой, как бы государство через своих полномочных представителей (в данном случае, врачей) не наказало его за эту несанкционированную помощь.

Вот уж воистину: спасение утопающих — дело рук... других утопающих! Только надо опасаться, как бы по этим рукам не дали...

Но я вижу в этой истории и светлый, обнадеживающий знак. Есть в нашей стране люди, готовые отдать жизненно необходимое, чтобы помочь больному ребенку. Значит, нравственный потенциал наш не исчерпан, не истреблен, не вытеснен хватательным рефлексом!

Александра БАТУРИНА.

Няма парадку — нясуць адказнасць кіраўнікі

За парушэнні заканадаўства аб працы ў вытворчых калектывах Камітэтам па ахове працы сёлета прыцягнута да адказнасці 5200 службовых асоб. З іх спагнаны амаль 1 мільярд 100 мільёнаў рублёў, да 2855 наймальнікаў прыменены эканамічныя санкцыі на суму 3,7 мільярда рублёў. Па патрабаванні дзяржаўных інспектараў 46 работнікаў, звольненых з парушэннем адпаведнага заканадаўства, аднаўлены на рабоце, сума спагнаных на іх карысць грашовых сродкаў склала 6,1 мільярда рублёў.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Камітэце па інспекцыі працы, па-ранейшаму асаблівую трывогу ў яго спецыялістаў выклікаюць няшчасныя выпадкі на вытворчасці. За дзевяць месяцаў на прамысловых прадпрыемствах і ў сельскагаспадарчым сектары загінулі 203 работнікі, 479 атрымалі цяжкія траўмы. Па даных статыстыкаў, сярод галоўных прычын няшчасных выпадкаў на вытворчасці застаецца п'янства. Менавіта ў стане алкагольнага ап'янення загінула амаль 40 працэнтаў ад названай вышэй колькасці работнікаў вытворчасці і 11,7 працэнта атрымалі цяжкія траўмы.

Таццяна СМІРНОВА.

Крымінал

"Левы" спірт канфіскаваны

Больш як 120 тон спірту на суму 23 мільярды рублёў канфіскавана гаспадарчым судом Брэсцкай вобласці на мінулым тыдні па матэрыялах Камітэта дзяржаўнай бяспекі.

Як паведамілі БелТА ў Цэнтры інфармацыі і грамадскіх сувязей КДБ, канфіскаваны "левы" тавар належаў маскоўскім камерсантам, якія праводзілі незаконныя аперацыі са спіртам. Парушэнні былі выяўлены ўпраўленнем КДБ па Брэсцкай вобласці сумесна з мясцовымі падатковымі службамі.

Кожны атрымаў па заслугах

Праваахоўныя органы рэспублікі вядуць пастаянную работу па выяўленні і спыненні дзейнасці злачынных груповак.

На мінулым тыдні Віцебскі абласны суд разгледзеў матэрыялы крымінальнай справы ў адносінах да адной з такіх груп. Як паведамілі БелТА ў Цэнтры інфармацыі і грамадскіх сувязей КДБ, яе ўдзельнікі былі затрыманы ў кастрычніку мінулага года дзякуючы сумеснай акцыі КДБ і міліцыі. Бандытаў узялі з доказамі злачынства ў час разбойнага нападу на пасажырскі аўтобус на трасе Віцебск—Смаленск. Чацвёра злачынцаў прыгавораны судом да працяглых тэрмінаў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці.

Сацыял-дэмакраты Літвы патрабуюць прыцягнуць да адказнасці энергетыкаў за беларускія даўгі

Старшыня фракцыі сацыял-дэмакратычнай партыі Літвы Алаізас Сакалас звярнуўся ў Генеральную пракуратуру з просьбай узбудзіць крымінальную справу супраць кіраўніцтва АТ "Летувас энергія" за тое, што яны заключылі нявыгадны для Літвы дагавор аб пастаўцы электраэнергіі ў Беларусь. Як лічыць А.Сакалас, у дагаворы не прадугледжаны сур'ёзныя санкцыі для атрымальніка электрычнасці "Белэнерга", у выніку чаго Беларусь завінавацілася 60 мільёнаў літаў (15 мільёнаў долараў).

Альгімантас БРАЗАЙЦІС.

Грошы трэба лічыць

У першым паўгоддзі гэтага года ў гаспадарках аграпрамысловага комплексу рэспублікі выяўлена нямэтавае выкарыстанне бюджэтных сродкаў на суму больш за 10 мільярдаў рублёў. Аб гэтым сведчаць вынікі праверкі, праведзенай рэспубліканскай Пракуратурай у сістэме Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання.

"Скінемся" на трыльён!

Беларусы прапілі ў гэтым годзе 19 трыльёнаў рублёў. Паводле даных Міністэрства статыстыкі і аналізу, "п'яная прадукцыя" займае амаль чацвёртую частку харчовай спажывецкай карзіны сярэднестатыстычнага грамадзяніна. У параўнанні з мінулым годам доля алкаголю ў ёй павялічылася ў супастаўных цэнах больш чым на 3 трыльёны.

БелТА.

Память

Утраченный рай Адама Мицкевича

Двести лет назад родились два гения славянской литературы. 24 декабря 1798 года — Адам Мицкевич, а пять месяцев спустя — Александр Пушкин. В некрологе на смерть Пушкина Мицкевич, переживший почти на два десятилетия своего собрата, писал:

"Ни одной стране не дано, чтобы в ней больше, чем один раз, родился человек с такими выдающимися и разнообразными способностями, которые обычно, казалось бы, исключают друг друга".

Эти слова относятся и к самому Адаму Мицкевичу.

Максим Горький назвал Пушкина "одним из славнейших великомучеников русских". Славнейшим великомучеником был и Мицкевич, испытавший и тяжесть изгнания, и горечь личных разочарований, и боль неосуществленных стремлений к возрождению своей родины. Надо прочесть все страницы волнующей книги его жизни, чтобы увидеть, как тяжело переживал он противоречия своего века и своей среды, чтобы понять, как он сумел возвыситься над этой средой и в своих стремлениях, и в своем творчестве.

Адам Мицкевич родился на хуторе Заосье в 60 километрах от Новогрудка 24 декабря 1798 года. От колыбели шумели над его головой прекрасные старые дубравы, кланялись великолепные золотистые нивы...

Крупным событием в жизни Мицкевича было вступление наполеоновских войск в Новогрудок. Польские шляхтичи верили в то, что Наполеон вернет Польше ее самостоятельность. Отец будущего поэта, Николай Мицкевич, завещал эту веру свои детям. Адам восторженно встретил французские войска. Но он видел и паническое бегство "великой армии", когда голодные и оборванные офицеры и солдаты, отступая, проходили через Новогрудок.

После окончания школы в 1815 году Мицкевич приехал в Вильно. Там он проучился год на физико-математическом факультете университета, потом перевелся на историко-филологический. Тогда же он подружился с Томашем Заном, Францишком Малевским и Юзефом Ежковским. В 1817 году они организовали тайное общество "филоматов" (друзей науки), члены которого обязывались "трудиться на благо Родины, науки и добродетели".

После окончания университета Мицкевич был направлен в Ковно учителем уездной школы. Эти четыре года в Ковно были очень сложными для него. Его тяготила преподавательская работа. Но и не только. Во время летних каникул 1818 года в имении Тугановичи Мицкевич познакомился с Марылей Верашчака и влюбился в нее. Несмотря на то, что Марыля была уже невестой графа Путткамера, она не отвергла любовь молодого поэта. С каждой встречей они становились все ближе и ближе. Но Мицкевич понимал, что девушка не может выйти замуж за бедного студента. Весть о том, что Марыля вышла замуж за графа, повергла Адама в отчаяние...

Несмотря на тяжелые переживания, Мицкевич не бездействовал — он переводил "Гяура" и "Чайльд Гарольда" Байрона. А все свои стихи он посвящал своим друзьям-филоматам. "Песнь Адама" становится их первым гимном. Мицкевич посылает виленским друзьям "Песню Филаретов". В ней он заявляет, что народная песня превыше всего, высказывает уверенность, что на смену праву силы придет сила права, в ней он призывает измерять силы по целям, а не цели по силам. В это же время он пишет свою "Оду к молодости", которая на долгие годы становится боевым манифестом передовой польской молодежи.

Из Ковно Мицкевич посылает виленским друзьям свои первые баллады "Люблю я", "Тукай", "Лилии", "Свитязь". В 1821 году он начал писать поэму "Гражина". Поэт остановил свое внимание на действительном эпизоде, предшествовавшем исторической Грюнвальдской битве, закончившейся блестящей победой объединенных сил Литвы и славянских народов над тевтонскими рыцарями. "Гражина" явилась первым поэтическим призывом к единению славянских народов.

Мицкевич пришел к выводу, что, как бы ни были велики личные страдания, есть страдания более возвышенные — страдания народа. Есть счастье более высокое, нежели счастье одного человека, это счастье народа, за которое стоит бороться, стоит отдать свою жизнь.

В 1820 году было организовано тайное общество филаретов("друзей добродетели") под руководством филоматов. И Мицкевичу пришлось на время забыть о своих литературных делах и принять участие в работе этой организации. Вскоре он был арестован и заключен вместе со многими другими участниками в Базилианский монастырь, превращенный в тюрьму. Главную вину принял на себя Томаш Зан.

20 апреля комиссия вынесла свое заключение о Мицкевиче, и на следующий день он был выпущен из тюрьмы на поруки профессора Лелевеля. Полгода он ждал решения, и 22 октября поэту было передано распоряжение — не позднее чем через два дня выехать в Петербург. 24 октября Мицкевич со своими друзьями Малевским и Ежовским покинул родную Литву, чтобы никогда больше не вернуться.

Годы скитания привели Мицкевича в Париж. Там в 1834 году он женился на дочери пианистки Марии Шимановской Целине, которую еще подростком знал в России. Через год у них родился первый ребенок, а вслед еще пятеро детей. Материальные условия жизни были очень тяжелые. В 1838 году Мицкевич получил кафедру римской словесности в Лозаннском университете. Жизнь, казалось, стала налаживаться.

"Я живу в красивом доме, — писал он из Лозанны, — у меня здесь большой зал с громадными зеркалами и огромными окнами, из которых открывается вид на сад и озеро. По правде говоря, эта квартира — самая большая и, пожалуй, единственная моя отрада. Часто нападает тяжелая тоска по Литве, и все время вижу во сне Новогрудок и Тугановичи". Поэтическая мысль возвращается к Новогрудку, к Марыле, и он пишет свою замечательную миниатюру:

Лились мои слезы ручьистые,
чистые
На детство беспечное
и быстротечное,
На юность отважную,
юность миражную,
На годы прозрения,
годы крушения
Лились мои слезы ручьистые,
чистые.

Польское ноябрьское восстание 1830 года было жестоко подавлено. Мицкевич писал Лелевелю: *"Бог не позволил мне быть участником каким бы то ни было в деле, таком великом, таком важном по своим будущим последствиям. Я живу лишь надеждой, что не сложу бездеятельно руки в могиле..."*

Будущее в непроглядной тьме и настоящее раздражало Поэта. Это была борьба слов без цели. Прошлое отзывалось эхом воспоминаний и несло успокоение изболевшемуся сердцу.

Воспоминания эти не покидали и шли рядом с момента разлуки с Родиной. Теперь он призывал, лелеял их в измученной душе. Тоска вела его в утраченный рай, рай литовских пущ, золотистых нив. Он добывал из залежей памяти картины промелькнувшей жизни, все ее очарование, сладость, невинность. Так родилась триумфальная песня о Литве "Пан Тадеуш". Эта поэма вызывает восхищение, удивление. "Пан Тадеуш" — вершина творчества Адама Мицкевича, его последнее большое произведение...

Остаток жизни он провел в скитаниях, работе и заботах.

Смерть постигла его неожиданно на далеком Востоке, в Константинополе.

Валерий СКРИБУК.

На снимке: *парк Тугановичи.*

Фото автора.

Галоўная аўтамагістраль Беларусі працягвае маладзець

Рух транспарту на чарговым мадэрнізаваным участку галоўнай аўтатрасы рэспублікі Брэст — Мінск — граніца Расіі будзе адкрыты сёлета ў канцы кастрычніка. Гэта 146 кіламетраў — ад Стоўбцаў да Івацэвіч.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Камітэце па аўтамабільных дарогах Мінтранса, работы па рэканструкцыі гэтага адрэзку аўтамагістралі вяла італьянская фірма "Тадзіні".

На яго мадэрнізацыю былі выкарыстаны крэдыт Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця, а таксама 700 мільярдаў рублёў уласных сродкаў. Практыка паказвае, што ўсе матэрыяльныя ўкладанні ў будаўніцтва такіх трас акупляюць сябе ў самыя кароткія тэрміны.

Таццяна СМІРНОВА.

Глазами художника

Донос.

Рисунок Сергея КОЗЛОВА.

Народная Воля
16 КАСТРЫЧНІКА 1998 г.

Зеркало

Украина: МВФ ставит перед Киевом дилемму дефолта

"Файнэншл таймс" (Великобритания):

"Как считают западные банкиры в Киеве, Украина может стать первой в мире страной, которая будет вынуждена сделать выбор: подчиниться Международному валютному фонду или защитить свой международный кредитный рейтинг. Как полагают некоторые, МВФ ставит Украину перед ситуацией, которая может привести к дефолту.

МВФ заявил украинскому правительству, что если оно выплатит из своих золотовалютных резервов 70 млн. долларов на погашение задолженности инвесторам, срок которой истек 22 сентября, то это нарушит условия предоставления займа МВФ сроком на три года в сумме 2,2 млрд. долларов, транши которого Украина начала получать в этом месяце. Следующий транш в размере 70 млн. долларов Украина должна получить в конце октября.

По мнению инвесторов, МВФ искажает свою традиционную роль в периоды кризисов, особенно по поводу незначительной суммы в 70 млн. долларов. "Дело МВФ — предоставлять временную ликвидность государствам в периоды трудностей, а не разрушать их международную репутацию", — считает управляющий одного из лондонских фондов".

...Аукнулось и в Казахстане

"Прессе" (Австрия):

"Российский финансово-экономический кризис оказал большое воздействие на добычу нефти в Казахстане. Ежедневная добыча на Карачаганакском месторождении снижена на 2/3 — до 20 тыс. баррелей, заявил вице-президент американского нефтяного концерна "Тексако" Ларри Андерсен. "Тексако" принадлежит пятая часть нефтегазового месторождения на юго-западе этой центрально-азиатской республики. Причина прежде всего в том, что Россия сейчас не в состоянии оплачивать поставки нефти, сказал Андерсен.

Нефть поступает в близлежащий российский Оренбург. Андерсен заявил, что сейчас изучаются альтернативные варианты".

Пентагон превращает войска холодной войны в Агентство по уменьшению угрозы"

"Вашингтон пост" (США):

"Пентагон объединил ряд агентств времен холодной войны в новое Оборонное Агентство по уменьшению угрозы войны с годовым бюджетом в 1,9 млрд. долларов, направленное против растущего ядерного распространения и на противодействие угрозе оружия массового поражения в руках террористов и мошеннических стран.

"По меньшей мере 25 стран владеют или находятся в процессе овладения ядерным, биологическим или химическим оружием и намереваются поставлять его, — сказал министр обороны Уильям Коэн многим из 2100 сотрудников нового агентства в штаб-квартире близ международного аэропорта имени Даллеса. — Мы должны противостоять этим угрозам в таких местах, как Багдад, прежде чем они достигнут наших берегов".

Хотя эта консолидация была одной из нескольких рекомендаций в рамках инициативы по реформе обороны, направленной на сокращение расходов, этот шаг, как ожидается, не повлечет за собой сокращения сотрудников Пентагона или его бюджета.

На первом этапе новая организация создается на базе агентств, основанных для уменьшения угрозы, которую представлял собой Советский Союз до его коллапса в 1991 году".

Посткоммунистическая Польша хорошо держится рядом с рушащейся российской экономикой

"Нью-Йорк таймс" (США):

"Польша — это не Россия. Уже в течение некоторого времени страны Восточной Европы отделяют себя от их гигантского восточного соседа и переориентируются на Запад. Ошеломляющий коллапс российской экономики, который не затронул Восточную Европу, уничтожил последние сомнения относительно правильности такого курса. "Сегодня связи стран Центральной и Восточной Европы с Западом гораздо прочнее, чем с Россией, — говорит представитель крупного немецкого банка. — Они почти полностью переориентировали свои экономики на Запад".

Конечно, фондовые рынки Варшавы, Праги и Будапешта ощутили некоторую встряску из-за российского разгрома. Труднее стало получить кредиты. Однако в целом регион миновал трудности в российском стиле, и Польша, возможно, представляет собой самый яркий пример выживания и даже процветания.

Формирование нового правительства в Германии вызывает здесь больший интерес, чем перипетии заполнения Кабинета Министров в Москве.

Польские компании полностью реализовали те возможности, которые возникли после крушения в 1989 г. старой торговой системы в рамках СЭВ. Они быстро установили связи с Западной Европой. Правительство предприняло шаги, иногда спотыкаясь и с переменным успехом, по поддержке рассыпавшейся финансовой и промышленной системы. А поскольку Польшу в отличие от России Международный валютный фонд не осыпал щедрыми кредитами, ей пришлось бороться за частный капитал, но пошли и иностранные деньги.

Отчасти Польша преуспела благодаря необходимости. Не обладая такими, как Россия, минеральными ресурсами в виде нефти, газа и золота, польские предприниматели не смогли сколотить такие огромные состояния, которые теперь лопнули в России, ускорив ее экономический крах. Кроме того, здесь был довольно серьезный правительственный контроль, не известный в России, который позволял избегать эксцессов.

Сейчас Польша — это крупнейший восточноевропейский рынок с населением в 38 млн. человек и самый мощный мотор регионального роста. Около 70 процентов ее торговли приходится на Западную Европу и ослабление там экономического роста сразу скажется на Востоке. Хрупкие отрасли промышленности Польши теперь конкурируют с опытными и старыми предприятиями Европы, Японии и США.

Однако Польша не изолирует себя экономически и от Востока. Миллионы потребителей в странах бывшего Советского Союза создают потенциально огромный и голодный рынок сбыта. Недавно Польша отменила визовый режим для Украины и снизила стоимость визы для россиян с 60 до 15 долларов. В частности, это было сделано для стимулирования бартерной трансграничной торговли, которая весьма выгодна бизнесменам из восточной Польши, которые поставляют в Россию и на Украину потребительские товары и продовольствие. Однако сейчас на долю России приходится только 7 процентов торгового оборота Польши. "Мы ближе к Брюсселю, чем к Москве, и не только географически", — говорят в Польше. Теперь для таких стран, как Польша, самым большим вопросом является то, что произойдет дальше в Западной Европе. А как раз по этому поводу и возникает большая неопределенность".

Россия "списывает" больного Ельцина

"Таймс" (Великобритания):

"Борис Ельцин, президент России (по крайней мере, на бумаге) проносился в Кремль по специальной полосе по середине улицы, расчищенной для него. На капоте его черного "Мерседеса" — российский флаг, на крыше — синие мигалки. Его сопровождают другие машины, набитые охранниками, и карета "скорой помощи".

Со временем эта сцена стала повторяться все реже, он предпочитал оставаться на даче, в Горках-9 под Москвой, "работая с документами". Россия находится в апогее экономического кризиса, новое правительство не указывает путей выхода из него. Но 67-летний Ельцин больше не способен вести вперед, быть прежним большим, крепким, внушающим уверенность человеком, говорить своему народу о том, что он переживет шторм. В его цилиндре фокусника больше нет зайцев, а здоровье очевидно ослабло.

Все знают, что сейчас больше не буйный нрав или пристрастие к спиртному вызывают все это (странности в поведении. — **Прим. ред.**). Кажется, он с трудом понимает, что происходит день за днем. Когда русским говорят, что "президент внимательно следит за событиями", например, как на прошлой неделе во время массовых демонстраций, это вызывает усмешки.

Обладая огромной властью на бумаге, Ельцин в конце концов превратился в периферийную фигуру российской политики".

Малайзию покрыл метровый слой воды

Самое сильное наводнение за последние десять лет обрушилось на Малайзию. Уровень воды в некоторых частях страны превышает один метр. Более пяти тысяч жителей пригорода столицы были эвакуированы.

Хочешь рано жениться — поезжай в Туркмению

Отныне граждане Туркмении могут вступать в брак с 16-летнего возраста, сообщил "Интерфакс". Своим указом президент республики Сапармурат Ниязов внес соответствующие изменения в Кодекс о браке и семье Туркменской ССР, который действует еще с 1969 года. Правда, в этот нормативный акт уже вносились поправки в 1989 году, когда возраст вступления в брак для девушек был снижен до 17 лет.

Хирургия на расстоянии

Первая операция на открытом сердце во Франции, проведенная роботом-хирургом, действиями которого управляет компьютер, прошла 7 мая 1998 года. С тех пор специалисты под руководством профессора Карпантье в больнице Бруссе в Париже осуществили шесть подобных хирургических вмешательств. Новая техника по сравнению с классической позволяет в наименьшей степени травмировать пациента. Сама операция становится менее болезненной. Хирургическое вмешательство с помощью робота ожидает блестящее будущее.

Это не научная фантастика, и пока еще врачам не грозит безработица. Речь идет о "простом" применении последних достижений робототехники. "Можно только восхищаться теми возможностями, которые открывает робототехника перед хирургией. Использование новейших технологий позволяет с легкостью осуществлять самые трудные этапы операции", — говорит профессор Карпантье.

Вот уже более года группа исследователей под его руководством ведет разработку новой техники операции на открытом сердце. Руки робота с хирургическими инструментами, работой которых руководит компьютер, имитируют жесты хирурга. Врач присутствует при операции, но не дотрагивается до пациента. Он руководит работой "рук" робота через дисплей компьютера.

Установленная внутри сердца микрокамера дает трехмерное развернутое изображение оперируемой зоны. "Это удивительное изображение вызывает восторг у хирурга. Такое ощущение, что действительно находишься внутри сердца. Видно гораздо лучше, чем во время обычной операции, даже такие вещи, обычно невидимые человеческим глазом, как внутренность левого желудочка", — говорит профессор Карпантье.

Компьютер обрабатывает информацию, получаемую через руки хирурга. Он учитывает то, что размах движений врача в три-пять раз больше, чем жесты механических "рук" робота. Компьютер также снимает такие эффекты усталости, как дрожь рук, вызванная длительным напряжением во время операции.

Новая техника имеет и другие преимущества: благодаря ей грудная клетка не повреждена, что ведет к сокращению послеоперационного периода.

Оперировать на расстоянии в несколько тысяч километров

Благодаря научному прогрессу в будущем станет возможно оперировать на расстоянии в несколько тысяч километров. Но

Профессор Карпантье.

для того чтобы все центры по сердечной хирургии смогли использовать новую технику, понадобится несколько лет. А пока группа специалистов под руководством профессора Карпантье продолжает исследования. В настоящее время проводятся испытания. Их цель: упростить систему и уменьшить ее габариты.

Профессор Карпантье называет эту технику "революционной", так как она открывает широкие возможности для телехирургии. Использование робототехники в хирургии позволяет не только осуществлять операции на расстоянии, но и воспроизводить с большей точностью самые деликатные жесты хирурга во время операции. К тому же робот способен выполнять движения, которые рука хирурга просто не в состоянии выполнить.

Стефани РУЖЕ.

(Подготовлено по материалам посольства Франции в Беларуси.)

Жыццё як яно ёсць

Міхась ПАРАХНЕВІЧ

Пахаванне

Калі я раней гасціў у сваёй гомельскай цёткі, то бачыў яго часта. З самаробнай кавенькай ён дробнымі крокамі абходжваў дом. Потым, абапёршыся падбародкам на кавеньку, ціха і засяроджана сядзеў на лаўцы каля пад’езда. Ягоныя вочы былі чырвоныя, слязлівыя, мабыць ад цяжкай надакучлівай бяссонніцы. Ён часта падносіў да вачэй хусцінку, якую напагатове трымаў у руцэ. Прыглядзеўшыся, заўважыў, што то была не хусцінка, а звычайны кавалак ад кашулі ў дробныя блакітныя квадрацікі, якраз вось такую кашулю я некалі насіў. Міжволі я прыкмеціў: хусцінкай ён пачынаў выціраць вочы ў той момант, калі хто-небудзь з жыльцоў дома, вынырнуўшы з пад’езда, праходзілі каля яго. Гэтым самым чалавек быццам прыкрываўся ад залішніх, непатрэбных позіркаў у бок ягонай асобы. А і сапраўды: што ён за птушка такая, гэты на першы погляд нейкі ўжо занадта дзіўны, унутрана схаваны ў сябе, з патухла-сумнымі вачыма чалавек?

І яшчэ я прыкмеціў, што ён заўсёды ў бумазейнай кашулі ў вялікія клеткі, у суконных зялёных штанах з закладкамі на шырокіх калашынах, а на нагах — рудыя імпартныя чаравікі з "лысымі" насамі і пазбіванымі абцасамі.

Праходзячы міма, я вітаўся з ім. Ён, не адымаючы ад твару сваёй неразлучнай хусцінкі, у адказківаў белай раскудлачанай галавой, нешта ціха мармытаў пад нос, пачынаў пацёпваць плячыма, быццам зараз да яго падключылі электрычны ток. Заўсёды і ўсюды ён быў адзін, таму няцяжка было зразумець, што ў яго нікога няма. Мне чамусьці думалася, што ён няйнакш як на пенсіі. Відаць, у мінулым быў нейкім канторскім работнікам.

Аднойчы ён у сваёй нязменнай бумазейнай кашулі, зялёных суконных штанах і стоптаных-launched ратопTаных імпартных чаравіках сустрэўся са мной на пляцоўцы трэцяга паверха. Чалавек якраз выцягнуў ключ з замка, і толькі зараз я заўважыў, што адзінаццатая кватэра ў адрозненне ад іншых кватэр нашага пад’езда ахоўваецца хіба што сумленнем яе ўладальніка — адзіны замок у дзвярах быў занадта простай канструкцыі, і яго ў адзін момант адамкне дамушнік нават сярэдняй рукі... "Адзін у двухпакаёвай кватэры... Гэта ўсё ж не бязбедна", — разважаў я, ідучы на рынак па ціхім, яшчэ заспаным завулку. Далёка не кожны можа так раскошна наладзіць свой быт. Звычайна на дваіх аднапакаёўка — самы нармальны, як гаварылі па тым часе, сацыялістычны ўклад жыцця.

Некалі ў маладосці я лічыў сябе больш-менш зносным знаўцам чалавечай душы, псіхолагам, а вось пастарэў — і разгубіўся. Ды я ж перад гэтым жыццёвым лабірынтам, перад гэтымі заўсёды таропкімі, заклапочанымі, нахмуранымі людзьмі звычайны лугавы крот: далей знешніх рыс, якія самі кідаюцца ў вочы, больш нічога не бачу. І зноў, вярнуўшыся дадому з дужа апетытным кавалкам ялавічыны, які купіў у адной чарнавусенькай, з дужа пявучым голасам чарнігаўкі, я падступіў да любай цёткі.

— Непрачытаная да канца, мая ты найвялікшая энцыклапедыя! — на поўным сур’ёзе пачаў я і паклаў руку на цётчына плячо. — Яшчэ адзін жылец нашага пад’езда развярэдзіў душу твайго пляменніка. Хто ён, што за чалавек, жылец з адзінаццатай кватэры?

Цётка цікаўна паглядзела на мяне сваімі яснымі шэрымі вачыма, потым прыжмурылася і тут жа пляснула рукамі, быццам вось зараз хацела кінуцца адбіваць бярыню:

— Ой, галава мая два вухі! Ды я ж для цябе спецыяльна хавала гэты сюрпрыз!.. Зараз, зараз...

Цётка тут жа высунула шуфляду шафы, пачала капацца там. Нарэшце з самага дна дастала звычайную канторскую папку. Сярод шматлікіх паперак, фотакартак там была і газета.

— Ой, чытай, даражэнькі пляменнічак, — цётка падала мне газету, тыцнуўшы пальцам у абведзеную чырвоным алоўкам публікацыю на трэцяй старонцы. Загаловак рэзаў вочы сваёй чарнатой. Ён быў чарнейшы за рамкі некралога, якія абрамлялі прозвішча нейкага абласнога чынушы. У рэдакцыі, я нікольки не сумняваўся ў гэтым, добра ведалі, які падабраць шрыфт, якога кегелю, каб на газетнай паперы ён быў чарней за сажу, каб "крычаў". І сам загаловак не бог ведае якой фантазіі, затое інтрыгуючы — "Асінае гняздо". Хто ж не захоча прачытаць, каб даведацца, дзе канкрэтна знаходзіцца гэта гняздо, якое бязлітасна паліць кожнага, хто патрапіць да яго?! Прысеўшы ў крэсла, я пачаў чытаць. Гадоў з дзесяць таму нешта падобнае даводзілася сустракаць у мінскіх выданнях. Тады мы, запраграмавана-прыцюкнутыя, з нейкай злараднасцю, з нейкім фарысейска-патрыятычным імпэтам падтаквалі адзін аднаму пры сустрэчах, на розных зборышчах, якія арганізоўваліся вярхамі не па нашай волі, не па нашым імкненні. "Ату на іх! — гнюсявілі мы. — Гэнч, праведнікі знайшліся, а мы, бачыце на іх, сляпыя кацяняты! Ату! Ату!" Цяпер жа, пасля праветрання і прачысткі мазгавых каробак, мы не сталі такімі "ідэйна-свядомымі", мы нарэшце датумкалі: а ўсе тыя даўнія "атушнікі" ўсё ж былі яснавідцамі, прарокамі, яны называлі рэчы сваімі імёнамі, а хто, дзе і калі любіў праўду?..

Гэтыя думкі міжволі агортвалі мяне, калі я чытаў "Асінае гняздо". Кожны радок з вышыні нашага сёння здаваўся мне не чым іным, а коламаззю, якой нейкі П.Гаранскі абмазваў дацэнта мясцовага педагагічнага інстытута Міхаіла Іванавіча Парашковіча. Бачыце, на ягонай кватэры ў час п’яных зборышчаў выказваліся нацыяналістычныя, варожыя камуністычнай партыі погляды на гісторыю, культуру, літаратуру Беларусі. Таму вучоны савет інстытута аднадушна прыняў рашэнне "аб неадпаведнасці Парашковіча і ягонай адыёзнай кампаніі займаемым пасадам".

— Пачакай, цётка, — пачаў я, прачытаўшы абведзеную чырвоным алоўкам публікацыю і адклаўшы ў бок газету. — Выходзіць, што жылец адзінаццатай кватэры — гэта не хто іншы, а былы дацэнт Парашковіч?!

— І нечага табе, пажылому чалавеку, здзіўляцца: гэта і ёсць той самы Парашковіч. Божухна! Ды гэты самы Міхаіл Іванавіч, наколькі я ведаю, ніколі спіртнога ў рот не бярэ! І ніякіх зборышчаў, ды яшчэ п’яных, у яго быць не магло, бо ягоная жонка, таксама вучоная, асабліва не расчыняла дзверы перад кім папала, ды яшчэ каб п’янкі былі... У нас так: калі пачнуць чалавека тапіць, то яму перш за ўсё розныя п’янкі прыпішуць. Так і гэтаму Парашковічу. На маіх вачах чалавек плавіўся, як свечка. Выгналі з інстытута, нікуды болей на працу не бяруць. І жонку, мусіць, вызвалілі, бо ўсё дома сядзела. Можа, з месяц, пакуль інфаркт не падкасіў. Ад гора тут жа ў Міхаіла Іванавіча галава зрабілася белай. А жыць трэба, жывым у магілу не ляжаш. От і сустрэла неяк на вуліцы, што за рынкам, яго. Мароз, вецер, а ён у лёгкім паліто, у трусінай шапцы мятлою паперкі ды акуркі змятае. Хацела з ім паздароўкацца ды не змагла — губы быццам скавала лёдам, рот не магу раскрыць. Я толькі паляпала яго па плячы і падмiргнула яму: "Трымайцеся, маўляў, даражэнькі суседзе..." Божухна, што ж гэта мы з людзьмі рабілі, з народам сваім?!

— Але, рабілі, цётухна. Так рабілі, што самы закляты вораг такое прыдумаць не змог бы.

Я расказаў цётцы, як гадоў колькі назад, будучы ў Доме творчасці Камарова пад Санкт-Пецярбургам, купіў мясцовую газету. У ёй былі змешчаны трыццаць малюнкаў аднаго капітана міліцыі паводле споведзяў ягонага дзеда — вязня ГУЛАГу. Цэлымі гадзінамі, быццам у кадры самай хвалюючай хронікі, я ўглядваўся ў гэтыя малюнкі, створаныя багатай фантазіяй маладога капітана. Наколькі дакладнай, жудаснай была пададзена атмасфера сталінскага лагернага генацыду ў гэтых "эцюдах", выкананых звычайным алоўкам, настолькі хацелася, каб вось гэта газета была растыражыравана ў дзесятках, у сотнях мільёнаў экземпляраў, каб самы заскарузлы ахоўнік былых сталінска-берыеўскіх парадкаў калі б не здаўся, то хоць бы падумаў падняць рукі перад неабвержнымі фактамі, што ледзяняць кроў, спыняюць стук сэрца...

У тую жнівеньскую ноч я так і не заснуў, хоць за расчыненымі балконнымі дзвярыма церушыўшаптаўся дождж, было ціха ад матораў, ад нястрыманых людскіх галасоў, а наш пакой быў да адказу проста напампаваны чыстым свежым паветрам. З цяжкай, быццам пасля двухдзённага вясельнага застолля, галавой я апрануўся і паціху, каб не разбудзіць цётку, выйшаў з кватэры. Неба паднялося, у верхніх паверхах вышынных дамоў пажарам палыхалі вокны — узыходзіла сонца. Я ў пошуках надзейнага лякарства ад галаўнога болю, ад адышкі, якая ўсё болей даймала, калі не пасплю, сеў на пяты нумар тралейбуса: ён прывозіць на самую гарадскую ўскраіну, дзе адразу пачынаецца лясная зона з цэлымі кварталамі арэшніку. Блукаючы па вузкіх сцежках праз ажынавыя калючыя зараслі, я ўслодыч паеў буйных пачарнелых ягад з іх вечнай непаўторнай духмянасцю і асвяжальным — да стуку ў скронях — кісла-салодкім сокам. Натрапіў на шырокі і гонкі куст арэшніку. Не спяшаючыся, абмацаў кожную арэшыну, нарэшце выбраў, як здалося мне, самае лепшае вудзільна на шчупакоў, на судакоў: жнівень — неблагая часіна для лоўлі гэтых рачных драпежнікаў.

Лясная ціша, водар лісця і траў сунялі галаўны боль, палепшылі дыханне. А разам з гэтым пасвятлелі і думкі, з’явілася ненатольная прага жыцця.

Вярнуўся дадому апоўдні. Яшчэ здалёк каля пад’езда ўбачыў аўтобусік — руды, з чорнымі шырокімі палосамі на борце. Кроў падступіла да скроняў: значыць, нехта ўчора... А сёння — хаваць. Гэты спецаўтобусік дарэмна не калясіць па горадзе... Я толькі падышоў да бязлюднага аўтобусіка, як раптам у гэты час з пад’езда выйшлі двое сівых дзецюкоў з вянкамі ў руках. За імі ў такт сівагаловым ступаў высачэзны ў акулярах мужчына, несучы аберуч перад сабой чырвоны слупок з чорнай шыльдачкай. На шыльдачцы белымі літарамі было напісана: "М.І.Парашковіч. 1949—1994". Вы толькі ўдумайцеся, людзі добрыя: чалавеку няма і пяцідзесяці, а ён, глядзіце, пакідае гэту грэшную зямлю, пакідае нас, грэшнікаў, бо яго фізічна і маральныа з’елі партакраты! А колькі ж тады было яму, калі быў дацэнтам, калі, "маральна разлажыўшыся", недвухсэнсоўна выказваў думкі "нацыяналістычнага характару"? Так, крыху больш за трыццаць. Кім жа мог бы стаць гэты вучоны-гаротнік, каб у самым росквіце не зламілі, не спустошылі душу? Доктарам? Членам-карэспандэнтам? Ці нават акадэмікам? Усё магло б быць, ды толькі ўжо не будзе.

Дык бывай, "нацыяналіст" Парашковіч!

Няхай пухам будзе табе твая родная бацькоўская зямля, якую ты па-сыноўску любіў, шанаваў, па-сыноўску зычыў ёй шчаснай долі і дзеля гэтага змагаўся сам.

Аўтобусік фыркаў наперадзе невялікай пахавальнай працэсіі, якую пераважна складалі жыльцы пад’езда ды двое зусім незнаёмых, мусіць, з домакіраўніцтва — у якасці прадстаўніцтва ад начальства.

Высыпала нямала і дзяцей, каб праводзіць у апошні шлях свайго сціплага суседа па пад’ездзе, які яшчэ ўчора досвіткам махаў мятлою на вуліцы каля гарадскога рынку. Замыкалі працэсію мы з цёткай.

— От быў бы ў сваім інстытуце, то хіба было б такое пахаванне! — уздыхнула цётка. — Ды пахаванне пахаваннем, а чалавекам ён надоўга застаўся, бо памяць пра сябе добрую пакінуў.

— Памяць? А ці ўспомніць хто калі, за што чалавек падаваў свой голас, чаму гэты голас абарвалі?

— Не ведаю, можа, і ўспомняць, а вось пра гэта людзі памятаць будуць. — Цётка бліжэй прыхінулася да мяне і пачала ціпшэй, каб нас не чулі: —У яго ўся кватэра ў кнігах была, дык ён завяшчанне напісаў: перадаць усе кнігі ў бібліятэку школы, дзе некалі вучыўся. А яшчэ ў тым завяшчанні напісаў, каб кватэра засталася за інвалідам з яго інстытута. Бачыш, зараней напісаў завяшчанне, а то б і не паспеў...

Аўтобусік спыніўся на скрыжаванні вуліц. Вадзіцель расчыніў заднія дзверы, і дамавіна з целам нябожчыка павольна паплыла на людскіх руках у цёмны квадрат. Некалькі чалавек, у тым ліку і двое з домакіраўніцтва, залезлі ў аўтобусік, астатнія стаялі, муляліся: ехаць ці не ехаць далей, на самыя клады. Цётка ж без ніякіх ваганняў ступіла на прыступкі, за ёй палез у аўтобусік і я.

Далекое — близкое

Игорь УСТИМЕНКО

"Камикадзе" против тихоокеанцев

25 октября 1944 года с японской базы Мабалакат на Филиппинах в воздух поднялась группа из 22 самолетов и взяла курс на восток. Там вдали, по данным разведки, находилось соединение американских авианосцев и эскортных кораблей. Именно авианосцы, с которых осуществлялись налеты на Филиппины, и должны были стать целью японских летчиков.

Авиагруппа была своевременно обнаружена американскими сигнальщиками, и небо над кораблями покрылось черными хлопьями разрывов зенитных снарядов. Такой плотный огонь должен был помешать самолётам выйти в точку прицельного бомбометания. Однако японцы вовсе и не собирались сбрасывать бомбы. Один за другим они пикировали на авианосцы и врезались в их палубы, исчезая в огненном смерче взрывов. Авианосец "Сент Ло", получивший два таких необычных попадания, разломился и пошел ко дну. Еще три корабля получили тяжелые повреждения, на них вспыхнули пожары.

Так состоялось первое знакомство американцев с новым оружием врага — "камикадзе", летчиками-смертниками.

К осени 1944 года, когда Япония понесла ряд поражений на море и на суше, в кругах японского военного командования возникла идея противопоставить американскому техническому превосходству несгибаемый самурайский дух. Говоря проще, использовать против врага бойцов-смертников, благо недостатка в добровольцах не было. Одни шли в водители человеко-торпед "кайтен", другие подавали рапорт с просьбой перевести их в подразделения "камикадзе". Само название последних было выбрано из времен средневековья не случайно: в 1281 году "божественный ветер" (так переводится слово "камикадзе") разметал и потопил армаду судов монгольского хана Хубилая, отплывшую на покорение Страны восходящего солнца.

"Камикадзе" считались элитным подразделением, ибо возможность принять страшную смерть за императора считалась большим почетом. Они имели свою эмблему "ямадзакура" — цветок горной вишни и головные повязки из желтой ткани с красным кругом солнца. Даже вылет на неминуемую смерть превращался в своеобразный ритуал — пилоты писали прощальные письма, выпивали чашечку рисовой водки саке и садились в кабины, обязательно прихватив с собой самурайский меч. Парашютов не брали, ибо зачем смертнику парашют? Когда они поднимались в воздух, оставшиеся на аэродроме плакали от обиды и досады, что не им сегодня позволено погибнуть. "Жизнь человека легче пуха, долг перед императором тяжелее горы" — эту истину им внушали с детства.

Первый же успех "камикадзе" произвел большое впечатление. Хотя часть пилотов погибла, не долетев до цели или врезавшись в воду рядом с ней, остальные несли огромный ущерб американцам. Оружие решено было сделать массовым и, главное, технически более совершенным. Вскоре на американские корабли стали пикировать не самолетики с подвешенной к ним 250-килограммовой бомбой, а реактивные пилотируемые бомбы с тонной взрывчатки.

Бесчеловечная затея вице-адмирала Такидзиро Ониси, которому приписывают авторство в создании отрядов летчиков-смертников, собрала свою кровавую жатву. В годы войны 5 тысяч пилотов-"камикадзе" потопили 45 крупных американских кораблей, тяжелые повреждения получили 13 ударных авианосцев, 15 линкоров, 16 крейсеров и более 200 кораблей других классов. Но, помимо большого материального урона, еще более сильным было психологическое воздействие на американских моряков. Они были буквально деморализованы, терроризированы страхом перед "камикадзе". Дело доходило до того, что экипажи малых кораблей с черным юмором рисовали на палубах большую белую стрелу и надпись "Авианосцы — в той стороне!". Дескать, хоть нас-то не трогайте...

Об атаках "камикадзе" против американского флота написано довольно много, и нет смысла останавливаться на этом более подробно. Гораздо меньше известно об использовании летчиков-смертников против кораблей советского Тихоокеанского флота.

8 августа 1945 года Советский Союз объявил войну Японии. 1-й и 2-й Дальневосточные и Забайкальский фронты перешли границу и с боями стали продвигаться вглубь Манчжурии, в Корее и на Сахалине, Тихоокеанский флот успешно высадил десанты в северокорейских портах. Не в силах справиться с этим натиском, японское командование в очередной раз обратилось к испытанному средству — смертникам. Под гусеницы советских танков стали бросаться обвязанные взрывчаткой японские солдаты, а в небо поднялись самолеты-"камикадзе". 18 августа один из них появился над Владивостоком. Вспоминает участник тех событий краснофлотец А.М.Крысов: "Массированные налеты японцев на Владивосток ничего не давали — зенитчики не подпускали бомбардировщики к военным объектам. Тогда противник сменил тактику — стал использовать летчиков-смертников. Вот раз работаем мы в цехе, и вдруг стрельба поднялась, трескотня, кто-то крикнул: "Воздух!", и мы пулей вылетели на улицу.

Смотрю — над Амурским заливом тут и там фонтанчики взрывов, а между ними скользит самолетик. Камикадзе! Со всех сопок по нему палят и вроде уже подбили, но еще держится, и пилот, видно, высматривает, что атаковать. А на берегу, неподалеку от нашей части, нефтебаза крупнейшая, рядом тепловая электростанция, а на рейде залива три груженых танкера. На один из них он и пошел. Ну все, думаю, сейчас как врежет, остальные корабли тоже запылают.

Но не выдержали все-таки у японца нервы, побоялся, видать, смерти в огне. Перелетел через судно и метрах в ста от него тюкнулся в воду. Так что силы духа не хватало иногда даже этим фанатикам..."

Что же произошло в действительности? Согласно советским документам, 18 августа части ПВО обнаружили на подходах к Владивостоку японский самолет. Сблизившись с судами, стоявшими в гавани, он обстрелял из пулеметов танкер "Таганрог". В ответ со всех судов и кораблей был открыт ураганный зенитный огонь. Расчет автоматической пушки "Эрликон", установленной на корме танкера, меткими выстрелами поджег "камикадзе". Самолет стал разворачиваться, явно намереваясь таранить судно, но тут его срезала пулеметная очередь. "Камикадзе" пронесся над палубой и рухнул в воду в десятке метров от "Таганрога".

Водолазы подняли обломки самолета и труп летчика. Им оказался подпоручик (так указано в советском донесении) Циохара Иосиро. Из документов, найденных при нем, явствовало, что "камикадзе" имел приказ таранить самый большой танкер и вызвать общий пожар в порту.

В тот же день на остров Сюмусю Курильской гряды был высажен советский десант. На острове разгорелись упорные бои с применением танков, авиации и артиллерии. Японская дивизия, защищавшая Сюмусю и Парамушир, дралась отчаянно. Ей было за что сражаться — на островах находились важные военно-морские базы Катаока, Кавасибара и Какумабэцу.

Как только туман стал рассеиваться, в бой вступила японская авиация. Первым был атакован сторожевой корабль "Киров", но сумел уклониться от трех сброшенных бомб. Действия других самолетов также были малоуспешны. Один из советских тральщиков у западного побережья Сюмусю был атакован 8 самолетами, но отразил атаку, сбив два и заставив остальных отвернуть. Тогда японское командование бросило против десанта самолеты-"камикадзе". 19 августа им удалось добиться единственного успеха против Тихоокеанского флота, потопив тараном катер-тральщик Кт-152. Это был, скорее, жест отчаяния, ибо потопление небольшого корабля (бывшего рыболовного судна "Нептун") вряд ли оправдывало потерю самолета.

После приказа японского императора о прекращении сопротивления напряжение боев стало затихать. И все же боевой дух японских ВВС и склонность к самопожертвованию по-прежнему были высоки. Когда советский воздушный десант захватил один из японских аэродромов в Манчжурии, он стал свидетелем необычного происшествия. Японские летчики не оказали сопротивления (указ императора!), но, поднявшись в воздух на своих самолетах, резко спикировали вниз и разбились о землю. Такое вот необычное харакири...

Дела житейские...

Как заставить родителей бросить пить?

Подростки, выросшие в семье алкоголиков, начинают решать эту семейную проблему по-своему, по-максималистски: либо хорошо — либо плохо, либо черное — либо белое. Взрослые в их глазах полностью скомпрометировали себя. Подростки сразу подмечают, что нравоучения родителей, даже десять Божьих заповедей — одно, а жизненная практика — другое.

Подростки начинают тусоваться, в их неформальных группировках — своя мода, свои вкусы. Если вы еще помните времена своего отрочества, то признаете, что считали себя умнее родителей.

Подростки, чьи родители страдают алкоголизмом, боятся унаследовать эту болезнь. И не без основания.

Исследования психологов показывают, что если у девушки родители пьющие, то ей грозит опасность стать алкоголичкой. Менее опасно, если пьет мать, более — если отец, потому что у девочки с отцом обычно более тесные эмоциональные связи.

Если в семье пьет отец, то у мальчика-подростка есть много шансов стать алкоголиком, так как он отождествляет себя с отцом.

Если пьет мать, разрушается его эмоциональный мир, впоследствии могут быть проблемы в общении с противоположным полом, ему трудно будет проявлять понимание, нежность, он будет привязан к своей подруге, но лишь из желания защищенности, из опасения быть покинутым.

Дети из негармоничных семей страдают из-за вечных ссор и раздоров, из-за драк. По мере взросления они начинают искать способы положить конец конфликтам, чувствуя себя в ответе за жизнь обоих родителей.

Дети хотят, чтобы родители оставались вместе, а подростки принимают на себя ответственность. Психолог рассказывает такой случай: девочка каждый день звонила матери из школы с вопросом, отнесла ли та заявление на развод, как грозилась.

Подросток старается быть дома, когда отец приходит пьяным, чтобы защитить мать. Дети помладше в такой ситуации обычно бегут из дому.

Подростков волнует репутация родителей в глазах своих друзей. Они воспринимают как трагедию, если отец или мать придут на родительское собрание в школу навеселе.

Подростков тревожит здоровье родителей, они терзаются вопросом: как же заставить их бросить пить? Даже читают специальную литературу и прибегают к прямолинейным мерам — прячут бутылки, выливают содержимое.

В США и Швейцарии каждый третий ребенок подвергается сексуальному насилию со стороны близких.

Всегда считалось, что у нас этого нет. Но данные исследований показали, что в семьях, где родители пьют, детей бьют в четыре раза чаще, чем в нормальных семьях, и в три раза чаще они подвергаются сексуальному насилию.

Это сложная проблема, о которой никому не расскажешь, ведь тень падет на твоих близких. В нашем обществе чаще винят жертву.

К сексуальному насилию можно отнести и такое поведение родителей, когда они употребляют бранные слова или не скрывают интимных отношений.

Трудно жить с алкоголиком. Вот, например, купил отец саженцы, привез их в усадьбу и запил. А его 12-летний сын и жена, видя, что саженцы засыхают, взяли и посадили их. Со словами: "Ага, я тут вообще не нужен", — он снова запьет и, как ни странно, будет прав. Сделав за отца его работу, домочадцы как бы становятся его сообщниками — в психологии есть такое понятие. А вот если бы деревца засохли, отец получил бы урок.

Если договорились, что ребенка из садика должен забирать отец или мать, то другим членам семьи лучше этого не делать. Даже если бранится воспитательница...

Дети алкоголиков часто боятся задавать вопросы: как бы не ляпнуть что-нибудь невпопад. Между тем надо поощрять желание ребенка задавать вопросы, учить выражать свои мысли и чувства. Только так можно научить детей честности.

Если подростку повезло и у него есть близкий взрослый человек, то этот друг должен научить двум обязательным вещам: выполнять обещания и верить в похвалу.

(Из зарубежной прессы.)

На заметку!

Шиповник — кладезь витаминов

Садоводы обычно выращивают что угодно и очень редко — шиповник. Между тем его плоды — настоящий кладезь витаминов. В одном килограмме высушенного шиповника витамина С, например, столько, что хватит человеческому организму на двести дней.

Для сушки лучше всего годятся не вполне дозрелые плоды. Ни разрезать, ни вынимать косточки из шиповника не надо. Сушат его в теплом проветриваемом месте (но чтобы туда не проникали прямые солнечные лучи) в течение дней десяти.

Если в духовке — достаточно половины дня. Высушивание следует начинать при 30-градусной температуре, постепенно повышая ее до 80—90 градусов. Хорошо высушенный плод должен при сжатии рассыпаться.

Чай или отвар из сушеного шиповника отлично помогает справиться с недугами стареющего организма.

Чай (пять столовых ложек на литр воды) над варить пять минут. Затем добавить стакан яблочного сока и три ложки меда. Настоять, процедить и залить в термос.

Высушивание плодов шиповника — это самый нехитрый способ его консервирования. А вообще-то их существует великое множество. Вот, например, некоторые рецепты, которые очень вам пригодятся.

Кофе. Вынуть из плодов косточки, промыть их, подсушить и положить в духовку для закалки. Закаленные косточки смолоть в кофемолке и затем смешать с закаленным таким же образом корнем лопуха.

Сок. Плоды шиповника пропустить через мясорубку и залить кипятком в соотношении 1:1. Воду надо слегка подкислить лимоном или натуральным соком японской айвы. Все тщательно перемешать и оставить в прохладном месте на двое суток. Затем, протерев через сито, отделить сок. Процедить его и на каждый литр добавить по 500 г сахара. Сок с сахаром довести до кипения и разлить в емкости.

Сироп. Плоды разрезать, вынуть семена и промыть. Пропустить через мясорубку или картофелетерку. На килограмм полученной массы добавить килограмм сахара, шесть стаканов воды и в течение двадцати минут подогревать смесь на медленном огне. Затем процедить, снова поставить на огонь, довести до кипения и разлить в емкости.

Конфеты. Килограмм плодов, очищенных от косточек, пропустить через мясорубку, добавить 700 г сахара, стакан воды и поставить на медленный огонь до загустения. На каждый литр массы добавить по 200 г картофельного крахмала, размешать, заварить и выложить тонким слоем на противень. Подсушив в духовке, разрезать на кусочки и посыпать сахарной пудрой.

Пастила. Три килограмма плодов, очищенных от косточек, пропустить через мясорубку или картофелетерку. Добавить 800 г сахара и три яичных белка. Размешав, взбить в пену. Пену поместить в емкость, выложенную промасленной бумагой, и запекать в духовке.

Варенье. Плоды разрезать, вынуть косточки, промыть и взвесить. На каждый килограмм шиповника добавить 1,3 кг сахара и 20 минут поварить на слабом огне. Сняв с огня, дать остыть, а через 3—4 часа слить сироп и, доведя его снова до кипения, залить массу. Подержав в таком виде час, варенье еще раз довести до кипения, а затем разлить по банкам.

На снимке: *плоды шиповника помогут отдалить старость.*

Элегия.

Фото Татьяны ЛУКАШЕВИЧ.

Беларускі хіт-парад

Многа раз чула пра існаванне беларускага хіт-парада. Але ўжо доўгі час не магу нідзе даведацца, як і дзе ён узнік. Не магла б шаноўная "Народная воля" на сваіх старонках расказаць менавіта пра беларускі хіт-парад, ягоную гісторыю, апошнія вынікі і, самае галоўнае — дзе ў Мінску можна набыць касеты беларускі гуртоў і выканаўцаў?

Ірына ГРАМЫКА, Мінск.

Пачынальнікамі беларускага хіт-парада па праву можна лічыць Вітаўта Мартыненку і Анатоля Мяльгуя, экс-вядучых рубрыкі "Нотны аркуш" у адной з цэнтральных газет. У рамках сваёй рубрыкі, пачынаючы з 80-х гадоў, яны па выніках апытання чытачоў складалі хіт-парад савецкіх і замежных выканаўцаў, які з цягам часу перайшоў выключна на беларускі матэрыял. З 90-х гадоў, дзякуючы супрацоўніцтву з беларускай рэдакцыяй "Радыё Свабода" хіт-парад загучаў у эфіры.

У 1989 годзе Віталь Сямашка заснаваў на радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная" — хіт-парад "Б.М." Усесаюзная фірма "Мелодыя" па выніках двух хіт-парадаў выдала нават дзве кружэлкі. Праз тры гады хіт-парад "Б.М." спыніў сваё існаванне, і на "Радыё І" з'явіўся праект Юрася Рашэтнікава "Беларускі хіт-парад", да якога потым далучыліся Макс Івашын і Аксана Лявіцкая. Увосень 1995 года новае кіраўніцтва радыё вырашыла, што такая перадача Беларусі не патрэбна.

Больш за год на Беларускім тэлебачанні былая супрацоўніца "Б.М." Аксана Вечар вядзе перадачу "Музычная абойма. Беларускі хіт-парад". У абойму запускаюцца кліпы беларускіх гуртоў.

Здавалася, на Беларусі існуе традыцыя стварэння, падвядзення вынікаў рэйтынгу айчынных гуртоў, поп-выканаўцаў. Але ж з вельмі вялікай нацяжкай усе вышэй пералічаныя хіт-парады можна назваць такавымі. Бо як вядома ва ўсім свеце хіт-парады складаюцца па выніках продажу кампакт-дыскаў. У нас жа на ліставаннях, тэлефанаваннях, або па папулярнасці відэакліпаў, якія з беларускіх гуртоў маюць адзінкі, а тое, што ёсць, кліпамі можна назваць з вялікай нацяжкай.

Найбольш аб'ектыўным, на маю думку, з'яўляецца хіт-парад, які складае газета "Наша ніва", па выніках продажу касет ва ўправе БНФ і сістэмай "касета — поштай". Але і тут ёсць свае недахопы. На вялікі жаль, не ўсе беларускія гурты могуць пахваліцца нават выдадзенай аўдыё-касетай, не ўсе касеты распаўсюджваюцца "Нашай нівай". Але на сённяшні дзень у каталогу налічваецца больш за 80 найменняў касет беларускіх гуртоў, бардаў, поп-выканаўцаў.

Прапануем вашай увазе вынікі двух апошніх хіт-парадаў:

1. "Народны альбом", альбом ""Народны альбом".
2. "N.R.M.", альбом "Made in Belarus".
3. "Крама", альбом "Што дапаможа нам?".
4. "Новае неба", альбом "Выбранае".
5. "Уліс", альбом "Ратуйце вашы душы".
6. "Мясцовы час", падвойны альбом "Мой дом/Слота".
7. "Палац", альбом "Дарожка".
8. "Крывы", альбом "Гэй-лолі".
9. "Камэлот", альбом "У краіне талераў".
10. Zygimont Vaza, альбом "Стан галюцынацыі".
11. Віктар Шалкевіч, альбом "Смутны беларускі блюз".
12. "DEVIAYION" "Таталітарызм не пройдзе".
13. "Кардон", альбом "Радыяцыя".
14. "Белы сон", альбом "Bieli son".
15. Андрэй Мельнікаў, альбом "Гэта мы!".

Хіт-парад беларускай аўтарскай песні:

1. Данчык, альбом "Беларусачка".
2. Андрэй Мельнікаў, альбом "Гэта мы!".
3. Віктар Шалкевіч, альбом "Смутны беларускі блюз".
4. Вальжына Цярэшчанка "Выбраныя песні".
5. Эдуард Акулін "Мая Крывія".
6. Сяржук Сокалаў-Воюш "Песні касінераў".
7. Зміцер Бартосік "Да пабачэння".
8. Уладзімер Клімовіч "Дзеці вятроў".
9. Ален, падвойны альбом "Песенькі пад гітару".
10. Сяржук Мінскевіч "Жахі. Шляхі".

*Дарэчы, жадаючыя замовіць касеты і атрымаць каталог звяртайцеся на адрас: 220085, Мінск а/с5, Віталь. Т.***249-08-88.**

Вітаўт ПАЗНЯКЕВІЧ.

Фёдар Дастаеўскі "камандзіраваны" ў Бабруйск

Натурныя здымкі новага мастацкага фільма "Пакорлівая" паводле аднайменнага апавядання Фёдара Дастаеўскага пачаліся ў старадаўніх кварталах Бабруйска. Вуліца Сацыялістычная нагадвае цяпер Неўскі праспект. Здымачнай пляцоўкай стаў і гарадскі парк.

Галоўныя ролі ў новым фільме выконваюць вядомы артыст Андрэй Харытонаў і маладая беларуская актрыса Вера Шыпіла. У іншых ролях заняты Вольга Клебановіч, Любоў Румянцава, актрыса мясцовага абласнога тэатра драмы і камедыі імя В.І.Дуніна-Марцінкевіча Антаніна Бендава. Здымачную групу кінастудыі "Беларусьфільм" узначальвае рэжысёр Алег Ганчаронак.

Прадугледжваецца, што "Пакорлівая" выйдзе на кінаэкраны вясной наступнага года.

Крымінал

У Брэсце забіты свяшчэннік

У лясным масіве за Брэстам было знойдзена цела айца Міхаіла Сацюка, настаяцеля Свята-Мікалаеўскай царквы горада. Ён быў протаіерэем і сакратаром Брэсцкай епархіі.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў прэс-службе УУС аблвыканкама, цела 45-гадовага айца Міхаіла было знойдзена 13 кастрычніка ў 15 гадзін у салоне яго ўласнага аўтамабіля "Фольксваген-вента" ў 180 метрах ад трасы Брэст—Мінск. Напярэдадні ў 19 гадзін вечара ён выехаў з царквы у бок вёскі Вычулкі, дзе жыў з жонкай і двума дзецьмі. Аператыўнікі, якія прыбылі на месца здарэння, налічылі ў нябожчыка 12 колата-рэзаных ран у грудзі і галаву. Па гэтым факце ўзбуджана крымінальная справа па артыкуле 100 КК РБ, які прадугледжвае пакаранне за забойства з карыслівых меркаванняў. Высветлілася, што пасля забойства злачынец або злачынцы праніклі ў рабочы кабінет айца Міхаіла ў Свята-Мікалаеўскім храме, дзе змаглі ўзламаць адну частку сейфа. З яго ўкрадзены залатыя крыжыкі і іншыя каштоўныя царкоўныя рэчы.

Пакуль аператыўнікі не гатовы паведаміць падрабязныя прычыны гэтага забойства. Аднак расследаванне вядзецца вельмі актыўна з падключэннем усіх сілавых ведамстваў вобласці і сышчыкаў, якія прыбылі з Мінска. У мясцовых сродках масавай інфармацыі прагучала просьба да насельніцтва паведамляць міліцыі аб любых дэталях, якія змаглі б дапамагчы ў раскрыцці гэтага жудаснага злачынства.

Іван КУКСА.

Архітэктурай Францыі можна любавацца і ў Магілёве

З сучаснай архітэктурай Францыі можна пазнаёміцца на выстаўцы, якая адкрылася ў Магілёўскай абласной бібліятэцы. У яе экспазіцыі больш як сорак альбомаў аб буйнейшых гарадах гэтай краіны, а таксама прамысловыя каталогі, відэакасеты. На адным са стэндаў дэманструюцца альбомы-каталогі твораў вядомых французскіх мастакоў.

Асноўную частку гэтых экспанатаў прадставіла пасольства Францыі ў нашай рэспубліцы. Астатнія ўзяты з фондаў самой бібліятэкі.

Мікалай НАЗАРОВІЧ, БелТА.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 19 па 25 кастрычніка

Як сведчаць зоркі, на гэтым тыдні недакладнасць і нявызначанасць адыходзячага месяца пачне нарэшце змяняцца яснасцю і інтэнсіўнай дзейнасцю, якія будуць характэрныя для застаўшайся часткі кастрычніка і пачатку лістапада. Апрача гэтага ў першай палове тыдня скончыцца стары і пачнецца новы месяцовы цыкл. У самым пачатку тыдня будзе актуальная праблема лагічнага асэнсавання таго, што адбываецца, а ў яго сярэдзіне паступова пачнуць прыходзіць яснасць і разуменне разам з магчымасцю падпарадкаваць энергію дзеянняў волі ды разважлівасці. Цёплае і мяккае псіхаэмацыянальнае надвор'е выхадных можа быць азмрочана непамернымі прэтэнзіямі на асабістую важнасць. Днямі павышанай напружанасці, верагодна, стануць 22, 23 і 25 кастрычніка.

АВЕН. Падыходзіць да свайго фінішу перыяд прапрацоўкі партнёрскіх стасункаў, заключэння дагавораў і здзелак, падвядзіце яго вынікі. Новы тыдзень будзе звязаны з актуальнымі змяненнямі ў самых розных галінах жыцця. У сераду—чацвер воля і рашучасць дазволяць пазбегнуць хаосу ў дзеяннях. У выхадныя пастарайцеся не праяўляць недарэчную ініцыятыву для змянення ўсіх і ўсяго.

ЦЯЛЕЦ. Перыяд павышэння прафесійнага ўзроўню, нарэшце, запатрабуе падвядзення вынікаў. Панядзелак і аўторак будуць звязаны з уменнем заключаць дагаворы і знаходзіць кампраміс. У сярэдзіне тыдня ініцыятыва ў партнёрстве і ўдалыя перагаворы дазволяць паспяхова пабудаваць далёка ідучыя планы і заручыцца падтрымкай сяброў ды аднадумцаў. У выхадныя не азмрочвайце сямейны спакой непатрэбнымі спрэчкамі і высвятленнем адносін.

БЛІЗНЯТЫ. У сярэдзіне тыдня воля, рашучасць і пачуццё гаспадара на працы паспрыяюць дзеянням, накіраваным на кар'ерны рост, умацаванне аўтарытэту і сацыяльнай значнасці. У выхадныя не старайцеся падпарадкаваць працэс зносін цвёрдым правілам, лепш добра адпачніце.

РАК. У першай палове тыдня падвядзіце вынікі перыяду жыцця, звязанага з найбольш вострымі пытаннямі дома і сям'і. Новы тыдзень будзе звязаны з творчымі задумамі, самарэалізацыяй і ініцыятывай. У сярэдзіне тыдня воля і рашучасць дапамогуць паспяхова змяніць многія застарэлыя погляды на жыццё, прычым як новыя, так і звыклыя. У выхадныя сцеражыцеся залішніх грашовых трат.

ЛЕЎ. Тыдзень будзе звязаны з вырашэннем сямейных і хатніх праблем. Дэманстрацыя волі дазволіць многае змяніць у лепшы бок у сярэдзіне тыдня. У выхадныя не патрабуйце многага ў адносінах да свайго знешняга выгляду і самаадчування. Будзьце больш сціплымі. У сярэдзіне тыдня не прапусціце неблагія шанцы пашырыць свой кругагляд, дзякуючы набыццю новых кніг і цікавым сустрэчам.

ДЗЕВА. У першай палове тыдня жыццёвая плынь паступова аднясе вас ад маёмасна-фінансавых праблем ды праблем самаацэнкі да пытанняў зносін, навучання і работы з інфармацыяй. У сярэдзіне тыдня ініцыятыва ў кантактах і кантроль над мовай і інфармацыяй паспрыяюць паспяховым дзеянням ў сферы партнёрства і дагавораў. Выхадныя можна сапсаваць пагардлівай адмежаванасцю ад субяседніка ў працэсе зносін.

ШАЛІ. Падвядзіце вынікі перыяду, звязанага з клопатам аб самаадчуванні і іміджы. Будучы месяц будзе звязаны з прапрацоўкай фінансавамаёмаснай сферы і самаацэнкай. У сярэдзіне тыдня добра абгрунтаваныя і смелыя дзеянні ў прафесійнай сферы паспрыяюць папаўненню кашалька. Выхадныя можна азмрочыць завышанымі прэтэнзіямі ў адносінах да ўсё тых жа фінансаў і самаацэнкі.

СКАРПІЁН. Натхнёнасць і камфорт выхадных могуць быць змрочаны надта высокімі прэтэнзіямі на ўласную значнасць сярод сяброў. У аўторак—чацвер вам неабходна памятаць аб тым, што непрыемныя змяненні прыходзяць туды, дзе застой, узнімаюцца менавіта тыя праблемы, ад якіх чалавек сам адвярнуўся. Таму не старайцеся шукаць у гэты час прычыны розных засмучэнняў у нешанцаванні і варожых падкопах. Толькі паглыбіўшыся ў сябе і сумленна прааналізаваўшы свае памылкі і пралікі, вы здолееце з гонарам вытрымаць экзамен на ўсялякія раптоўнасці.

СТРАЛЕЦ. На гэтым тыдні асноўнай праблемай стануць вашы паводзіны з партнёрамі, пошук кампрамісаў у спрэчных сітуацыях і высвятленне адносін. Прымаўка "Худой мир лучше доброй ссоры" — для вас. Не спяшайцеся абрываць яшчэ патрэбныя партнёрскія сувязі, бо часам будзе дастаткова сумленных, але спакойных і тактоўных слоў, каб змяніць сітуацыю на сваю карысць.

КАЗЯРОГ. У пачатку тыдня ў сваёй прафесійнай дзейнасці пастарайцеся пазбегнуць непаразуменняў як з начальствам, так і з падначаленымі, разам з тым не адыходзьце ад прамога вырашэння праблемных сітуацый. У сярэдзіне тыдня, дзякуючы правільна падабраным словам і ўменню ўвязаць разам некаторыя супярэчлівыя факты, вы здолееце выйсці пераможцам з вышэйназваных сітуацый.

ВАДАЛЕЙ. На гэтым тыдні даверцеся чуццю і не дазваляйце ўцягнуць сябе ў няпэўныя і адкрыта авантурныя справы, якімі б прыгожымі ні былі аргументы на іх карысць. Дарэчы, і самі пазбягайце ўцягваць каго-небудзь у рэалізацыю сваіх рызыкоўных ідэй. У сярэдзіне тыдня прыкладзіце максімум інтэлектуальных намаганняў у прафесійнай дзейнасці — поспех пераўзысціць усе вашыя чаканні і дазволіць не рызыкаваць марна.

РЫБЫ. У сямейных і хатніх справах у пачатку тыдня вам прыйдзецца кіравацца прымаўкай "Как аукнется, так и откликнется". Будзьце адкрытымі і не дазваляйце са свайго боку тайнага намеру ў адносінах да хатніх. У сярэдзіне тыдня красамоўе дазволіць не толькі пераканаць акружэнне ў карысці вашых ініцыятыў і напрацовак, але і дапаможа знайсці аднадумцаў. У выхадныя не плануйце вырашэння глабальных сямейных праблем, абставіны не будуць вам спрыяць. Лепш адпачніце.

Аляксей КАРПІНСКІ.

Спорт

Минский СКА ждет в гости "Барселону" и... ищет деньги

Выход армейских гандболистов в Лигу чемпионов продлил еврокубковый сезон армейцев еще как минимум на шесть игр. А это значит, что белорусский болельщик без большого гандбола не останется. Причем уже совсем скоро, точнее 8 ноября, в Минск приедет сильнейший клуб мира — испанская "Барселона". Два других соперника нашей команды по групповому турниру, согласно недавней жеребьевке, — швейцарский "Винтертур" и украинский ЗТР. Поделиться впечатлениями мы попросили наставника армейцев Спартака Мироновича.

— Оказаться в числе двух первых команд, которые пройдут в 1/4 финала, у нас, будем откровенными, шансов немного. Безусловный фаворит — "Барселона", о силе которой лишний раз говорить не надо. Это владелец Кубка чемпионов трех последних сезонов, здесь собраны лучшие игроки мира. Швейцарцы и украинцы тоже укомплектованы будь здоров. Тягаться с грандами нам будет трудно. Тем не менее будем сражаться хотя бы ради зрителей. А также — набираться опыта. Его ни за какие деньги не купишь. А с ними, кстати, у нас сегодня большая напряженка. Вот вышли в Лигу чемпионов — хорошо, а теперь ломаем голову, где взять средства. Каждый матч нам обойдется в 15 тысяч долларов. Вот и посчитайте, сколько нам нужно выложить за шесть встреч. Кстати, может, вы там знаете, как их найти?..

Между тем, как выяснилось, с подобными трудностями столкнулся не только флагман отечественного гандбола, но и Белорусская федерация гандбола. Как рассказал гостренер Игорь Юдчиц, у федерации сегодня нет средств, чтобы оплатить расходы по пребыванию в Минске двух судей и инспектора (а это примерно 7,5 тысяч немецких марок) на предстоящем матче мужского отборочного турнира чемпионата мира Беларусь — Словения, который состоится 21 октября. Не говоря уже о том, чтобы вызвать на игры наших легионеров из Германии и Испании. Более того, по причине отсутствия финансов БФГ не смогла заявить в отборочные турниры чемпионатов Европы и мира перспективные сборные юношей и девушек. Кто знает, не окажется ли выход минского СКА в Лигу чемпионов самым большим достижением отечественного гандбола последнего времени?

Дмитрий ЕРМАК.

Пятница, 16 октября

БТ

06.30 Доброе утро, Беларусь!
07.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.50 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.10 "Сегодня с вами...".
08.45 Потребительская корзина.
09.10 ТВ — школе. Белорусская литература. 8-й класс.
09.35 Видеокурс английского языка.
10.00 "Все мы родом из детства".
11.15 Сериал "Династия-2. Семья Колби".
12.00 Д/ф "Валентина Королева — веселая вдова".
12.25 "А музыка звучит...".
13.10 Х/ф "Новоселье".
13.40 Первый фестиваль народного творчества "Беларусь — моя песня".
15.15 Видеокурс немецкого языка.
15.35 Мультсериал "Д'Артаньгав и три пса".
16.00 Колесо времени.
16.25 "Риск-версия".
17.15 Уроки Н.Новожиловой.
17.45 Д/ф "Охраняется государством".
18.10 Сериал "Династия-2. Семья Колби".
19.15 "Сегодня с вами...".
19.50 Континент.
20.05 Видеофильм "Там, где Немига...".
20.20 "Банка комиксов".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.50 Белорусский хит-парад.
22.00 Детектив "Тайна фермы Мессе".
23.20 Бездельник.
00.00 Автопарк.
00.10 "Видеопроцесс".

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.55 Новости.
08.20 Сериал "Жестокий ангел".
09.20 "Человек в маске".
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Новые приключения Синдбада".
14.45 Фильм-сказка "Золотые Рога".
16.00 Сериал "Жестокий ангел".
17.20 Джентльмен-шоу.
17.50 Играй, гармонь любимая!
18.25 Здоровье.
18.55 Поле чудес.
20.00 Время.
20.35 "Спокойной ночи, малыши!".
20.50 Детектив "С помощью зеркала".
23.05 Юрий Шевчук и группа "ДДТ" в музыкальном фильме "Рожденный в СССР".
00.15 Триллер "Красный дракон".

РТР

06.00 Доброе утро, Россия!
08.00 Тысяча и один день.
08.15 Дежурная часть.
08.25 Доброе утро, Россия!
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести.
15.15 "Позвоните Кузе!".
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Док. экран. "Это Москва".
17.15 Х/ф "Фантазии Фарятьева". 2-я с.
18.30 Дежурная часть.
19.30 Подробности.
19.45 "Городок".
20.15 Осторожно, модерн!
20.45 Музыкальный ринг — новое поколение.
22.20 "Театр + TV". Татьяна Доронина.
23.30 Дежурная часть.

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.22 Консилиум.
07.50 "Российский курьер".
08.30 Играет Федерико Мондельчи.
08.40 Е.Габрилович. "Последний автограф".
09.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Х/ф "Молодой и невиновный".
10.25 "Б.М.Кустодиев".
10.55 "Преодоление хаоса".
11.25 Паноптикум.
11.40 Спектакль "Мегрэ и старая дама". 2-я с.
12.55 Время музыки.
13.45 "Лермонтов-художник".
14.45 В.-А.Моцарт. "Дивертисмент".
15.05 Мультфильм "Крот и лекарства".
15.35 "Лукоморье".
16.00 И выбирая лучшую из судеб...
16.30 "Парадоксы истории".
17.05 "2003".
17.10 Музыкальный антракт.
17.25 "А.Пушкин и другие...".
17.55 "Вечер с...".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Парижский журнал".
20.15 "Золотые голоса мира в Москве".
20.45 После новостей...
21.10 "Диспут по поводу...".
21.35 Х/ф "Молодой и невиновный".

НТВ

05.00, 09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
08.30 Телеигра "Пойми меня".
09.15 Русские в форте Байяр.
10.10 Мультфильм "Тайна Третьей планеты".
11.20 "Старый телевизор".
13.25 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.10 Сегоднячко.
15.15 Дог-шоу "Я и моя собака".
15.45 Сериал "Зена — королева воинов".
16.30 Футбольный клуб.
17.30 Впрок.
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
18.55 Детектив "Круг обреченных".
20.40 Профессия — репортер.
21.45 "Весь Жванецкий". 6-я с.
22.15 Х/ф "Крупная соль".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Х/ф "Счастливая долина".
20.00 Аэробика "Новый Эдем".
20.30 Вечарніца.
20.45 Сериал "Нэш Бриджес".
21.45 Музпарад.
22.00 Мистический триллер "Живые мертвецы".

TV-6

06.00, 08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 22.50 ТСН-6.
06.10, 15.05 Мультсериал "Пуговка и Рыжик".
06.20, 07.45 Видеоклипы.
06.30, 16.45, 22.35 Дорожный патруль.
07.00, 16.10 ДИСК-канал.
07.35, 23.00 Те Кто.
08.15, 17.30 Сериал "Грейс в огне III".
08.40, 18.00 Сериал "Чехов и К".
09.30, 13.50, 15.45 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
10.10 Сериал "Lexx".
11.05 Мультфильм "Бабушка, научи".
11.15 "Знак качества".
11.30 Влад Сташевский "Звезды о звездах".
12.10 Комедия "Четыре двойки".
14.10 Сериал "Эдера".
15.20 Сериал "Кунг-фу. Легенда продолжается".
19.00 "Новости дня".
19.35 Триллер "Эвольвер, игрушка из виртуальной реальности".
21.25 Ток-шоу "Акулы политпера".
22.00 Сериал "Голод".
23.20 Вечеринка из центра.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №1229